

Katja Paananen

YHDESSÄ ALUSTA ASTI.
VANHEMPIEN JA HENKILÖKUNNAN KOKEMUKSIA
ALOITUSKESKUSTELUSTA JA TUTUSTUMISKÄYNNNEISTÄ
TYTTÖLÄN PÄIVÄKODISSA.

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan suuntautumisvaihtoehto
2011

YHDESSÄ ALUSTA ASTI. VANHEMPIEN JA HENKILÖKUNNAN
KOKEMUKSIA ALOITUSKESKUSTELUSTA JA TUTUSTUMISKÄYNNISTÄ
TYTTÖLÄN PÄIVÄKODISSA.

Paananen, Katja
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Huhtikuu 2011
Ohjaaja: Majuri-Kylväjä, Marjatta
Sivumäärä: 44
Liitteitä: 8

Asiasanat: aloituskeskustelu, tutustumiskäynnit, päivähoiton aloitus

Opinnäytetyön aiheena oli päivähoiton aloitus ja sen kehittäminen Tyttölän päiväkodissa Nokialla. Tarkoituksena oli kehittää päivähoiton aloitusta ja selvittää vanhempien ja henkilökunnan kokemuksia aloituskeskusteluista ja tutustumiskäynneistä. Tarkoituksena oli myös, että päivähoiton henkilökunta saa työvälineitä ja yhdenmukaisen tavan toimia päivähoiton aloituksessa.

Opinnäytetyö toteutettiin projektina yhteistyössä Tyttölän päiväkodin henkilökunnan kanssa. Tiedon hankkimiseksi projektissa käytettiin teoretietoutta ja laadullista tutkimusta. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeilla, jotka jaettiin syksyllä 2010 päivähoiton aloittaneiden lasten vanhemmille ja henkilökunnasta niille, jotka olivat pitäneet aloituskeskustelut syksyllä 2010 päivähoiton aloittaneille perheille.

Projektin teoreettisessa osuudessa käsiteltiin päivähoiton aloitusta, kiintymyssuhde-teoriaa ja kasvatuskumppanuutta, jotka olivat myös projektin teoreettisena lähtökohdiana. Projektin tuotoksina kehitettiin vanhemmille päivähoitopäätöksen mukana lähetettävä kirje, aloituskeskustelun runko henkilökunnalle ja Tärkeitä asioita -lomake vanhemmille.

Tutkimuksessa ilmeni, että vanhemmat olivat pääosin tyytyväisiä aloituskeskusteluihin. Vanhemmat halusivat aloituskeskustelusta tietoa päiväkodin tavoista, rytmistä ja he halusivat keskustella ja kertoa lapsestaan päivähoiton henkilökunnalle. Henkilökunta koki saavansa aloituskeskustelussa tietoa lapsesta, keskustella rauhassa ja tutustua vanhempiin. Tutustumiskäynneillä vanhemmat kokivat, että lapsi saa tutustua ympäristöön, hoitajiin ja käytännön asioihin. Henkilökunta piti samoja asioita tärkeinä kuin vanhemmat. Haasteena henkilökunta koki tutustumiskäynneissä aika- ja työntekijäresurssien riittämättömyyden.

TOGETHER FROM THE START. PARENTS' AND EMPLOYEES'
EXPERIENCES ON THE FIRST CONVERSATIONS AND VISITS IN THE DAY
CARE TYTTÖLÄ

Paananen, Katja
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services
April 2011
Supervisor: Majuri-Kylväjä, Marjatta
Number of pages: 44
Appendices: 8

Keywords: first conversations, first visits, starting of day care

The purpose of the study was to find out how the starting of day care was carried out and how it could be improved in the day care Tyttölä in Nokia. The aim of the study was to develop the starting of day care and to find out the parents' and employees' experiences on the first conversations and visits. The aim of the study was also to provide tools for the employees and to standardize the starting of day care.

The study was carried out as a project with the employees of the day care Tyttölä. The project consisted of theoretical knowledge and qualitative research. The material was collected by a questionnaire that was handed out to parents whose children started day care in the autumn of 2010 and to the employees who had been in charge of the first conversations for those parents.

The topics discussed in the theoretical part of the study include starting of day care, attachment theory and pedagogical partnership. The last two provided the theoretical basis for the project. As a result of the project some changes were made to the process of starting day care. From now on parents receive a letter with the day care admission decision and a form about the important issues in day care. In addition to these, the employees now have a framework for the first conversations.

The study showed that parents were primarily satisfied with the first conversations. Parents wanted information on the day care customs and routines. Parents also wanted to discuss their children's traits and characteristics. The employees felt that they received information about the children and got to know the parents through these discussions. The parents felt that during the visits the children became acquainted with the surroundings, the employees and the routines of the day care. Both the parents and the employees seemed to value the same things. The employees felt that the biggest challenge was the insufficiency of time and employee resources.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	PÄIVÄHOIDON ALOITUS.....	6
2.1	Aloituskeskustelu.....	8
2.2	Tutustuminen ja pehmeä lasku.....	9
2.3	Omahoitaja.....	11
3	PROJEKTIN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT.....	12
3.1	Kiintymyssuhdeteoria.....	12
3.1.1	Kiintymyssuhde.....	13
3.1.2	Kiintymyssuhteen muodostuminen.....	14
3.1.3	Kiintymyssuhteen luokittelu.....	15
3.1.4	Kiintymyssuhde ja sen tukeminen päivähoitossa.....	16
3.2	Kasvatuskumppanuus.....	18
4	PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	20
5	PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS.....	21
5.1	Projektin aikataulut, eteneminen ja resurssit.....	22
5.2	Projektin kohderyhmät ja aineistonkeruumenetelmät.....	23
5.3	Projektin työryhmä.....	23
6	PROJEKTIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	25
6.1	Laadullinen tutkimus.....	26
6.1.1	Vanhempien vastaukset aloituskeskustelusta.....	27
6.1.2	Vanhempien vastaukset tutustumiskäynneistä.....	30
6.1.3	Henkilökunnan vastaukset aloituskeskustelusta.....	32
6.1.4	Henkilökunnan vastaukset tutustumiskäynneistä.....	35
6.2	Projektin tuotokset.....	35
6.3	Päivähoidon aloitus Tyttölän päiväkodissa.....	36
7	PROJEKTIN ARVIOINTI JA POHDINTA.....	39
	LÄHTEET.....	43
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Laissa lasten päivähoidosta (304/1983) 2 a pykälässä sanotaan, että päivähoidon tavoitteena on tukea lasten koteja heidän kasvatustehtävässä ja tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet. Tämä yhteiskunnan laatima vaativa tehtävä toimii punaisena lankana opinnäytetyössäni. Eli kuinka voimme paremmin tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja kuinka voimme luoda lapselle näitä tärkeitä ja turvallisia ihmissuhteita päivähoitossa päivähoiton aloituksesta lähtien.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005, 32-33) on kirjattuna, että lapsen varhaiskasvatus perustuu hoitosuhteen alussa laadittuun lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka tehdään yhteistyössä henkilöstön ja vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja sitä kautta tämän tehtävän täyttäminen on myös tärkeä osa opinnäytetyötäni.

Oman tietämykseni syventäminen, ammattitaidon lisääminen ja yhtenäisten käytäntöjen vakiinnuttaminen päivähoiton aloituksessa Tyttölän päiväkodissa oli olennaista opinnäytetyön aihetta valitessani. Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen ja sitä kehitettävä. Toteutan opinnäytetyöni projektina, jossa toteutan tiedonkeruun kyselynä vanhemmille ja päivähoiton henkilökunnalle kokemuksista aloituskeskustelusta ja tutustumiskäynneistä. Laadullinen tutkimus toimii tarvittavan tiedon hankkimisessa ja lisää tulosten luotettavuutta. Kyselyn vastaukset analysoin sisällön analyysillä.

Olen työskennellyt lastenhoitajana noin 15 vuotta varhaiskasvatuksessa ja nähnyt monien vanhempien huolen lapsensa pärjäämisestä päivähoitossa tuodessaan pienokaistaan hoitoon ensimmäisiä kertoja. Hoidon aloitus onkin tunteita herättävä ja suuri elämänmuutos koko perheelle. Tyttölän päiväkodissa on haluttu aina kiinnittää tähän erityistä huomiota ja on käyty paljon keskustelua, kuinka vanhempia ja perheitä voisi enemmän tukea päivähoiton aloituksessa. Tällaisesta henkilökunnan yhteisestä keskustelusta minulle heräsi ajatus tehdä opinnäytetyö juuri päivähoiton aloituksesta. Opinnäytetyöni myötä meille tarjoutuu mahdollisuus teorian tiedon keräämiseen yksiin kansiin päivähoiton aloituksesta ja yhtenäisen toimintatavan luomiseen. Projektin tarkoituksena on kehittää edelleen päivähoiton aloitusta niin, että se on lasta tukevaa

ja vanhemmat siihen enemmän mukaan ottavaa. Tarkoituksena on myös, että päivähoiton henkilökunta saa työvälineitä ja yhdenmukaisen tavan toimia päivähoiton aloituksessa.

Teoreettinen viitekehys muodostuu kiintymyssuhdeteoriasta ja kasvatuskumppanuudesta. Kiintymyssuhdetta käsitellään Bowlbyn teorian kautta ja kuinka sitä voidaan tukea päivähoitossa. Kasvatuskumppanuus on pohja lapsen hyvinvoinnille varhaiskasvatuksessa ja sitä kautta tärkeä viitekehys opinnäytetyössäni. Opinnäytetyössä tuon myös teoretietoutta päivähoiton aloituksesta, aloituskeskustelusta, tutustumiskäynneistä ja omahoitajuudesta.

2 PÄIVÄHOIDON ALOITUS

Päivähoiton aloitukseen liittyy ajatuksia ja mielikuvia, joihin liittyy niin huolta, levottomuutta ja syyllisyyttä kuin myös luottamusta, innostusta ja uuden odotusta. Vanhemmat pohtivat kuinka lapsi selviytyy erossa vanhemmistaan, hoitopaikan laadusta, työhön paluuta ja arjen uudelleen järjestämistä. Päivähoitossa mietitään millaisia lapsia ja perheitä on tulossa, kuinka monta aloittaa samanaikaisesti hoidon, minkä ikäisiä hoidon aloittavat lapset ovat, mihin ryhmään he tulevat ja kuinka henkilökunnan työnjako olisi paras toteuttaa. (Munter 2001, 35.)

Lapsi elää voimakkaasti tässä ja nyt, Hän ei mieti tulevaa, vaan hän on utelias kohtaamaan uutta. Lapsen kokemukset tulevasta peilautuvat siihen, mitä hänellä on ollut ja minkälaisia ovat hänelle tärkeiden ihmisten päivähoiton aloitukseen liittämät tunteet, asenteet ja toiminta. Lapsi on muutoksen kohtaamisessa riippuvainen vanhemmistaan ja päivähoiton aikuisista. (Munter 2001, 35.)

Päivähoiton aloitus on aina jokaiselle perheelle, lapselle ja vanhemmalle hyvin yksilöllinen kokemus. Päivähoiton aloittaminen merkitsee lapselle elämänpiirin huomattavaa laajentumista ja monimutkaistumista. (Munter 2001, 41.)

Päivähoidon aloituksesta voidaan puhua myös sopeutumisprosessina. Ominaista sille on alun erittäin herkkä vaihe, joka kestää muutamasta viikosta kolmeen kuukauteen. Tämä vaihe voi alkaa jo siitä vaiheesta, kun lapsi vaistoa aikuisten käyttäytymisestä ja puheesta tulevan muutoksen. Lapselle voi olla vaikeaa päivähoitoon jääminen ja hän voi reagoida siihen voimakkaasti tunteillaan. Hänellä voi olla itkuherkkyyttä, taantumista kehityksessään esim. puheen kehityksessä, univaikeuksia, syömisempulmaa tai vanhempaan takertumista. Tunnereaktiot ovat usein voimakkaampia kotona, missä lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. Joskus voi olla niin, että alkuvaihe menee hyvin, mutta myöhemmin lapsi saattaa taantua ja reagoida muutokseen. Täytyy muistaa, että lapsen psyykkisen tasapainon kannalta on tarkoituksenmukaista, että lapsi reagoi muutokseen jollakin tavoin. Tämä sopeutumisvaihe on yhteydessä temperamenttiin, lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottavaan päiväkodin ilmapiiriin. Sopeutumisjakson kokonaispituus voi olla noin kuusi kuukautta, jolloin lapsen käyttäytyminen tasapainottuu sekä kotona että päivähoitossa. (Munter 2001, 53-54.)

Tutkimusten mukaan äidin suhtautumisella eroihin näyttää olevan suuri merkitys, minkälaisia erotilanteet päivähoitoon jäädessä ja taas kohtaamiset hoitopäivän jälkeen ovat. Kaikki ne tunteet, joita päivähoitonsa aloitukseen liittyy tiivistyvätkin näihin eroihin ja kohtaamisiin. Päivähoidon tunnevastuu onkin monesti juuri äidillä, joka miettii työhön lähtöään ja sitä kuinka lapsen yksilöllisyys ja tarpeet tunnustetaan päivähoitossa. Päivähoidon aloitukseen liittyvät asiat ovat äidin mielessä jo paljon ennen hoidon aloitusta. Nämä stressitekijät voivat lisätä äidin omaa eroahdistusta ja tämä voi näkyä lapsessa, joka säätelee omaa käyttäytymistään äidin tunteiden mukaan. Äidin ja lapsen väliseen suhteeseen ja vuorovaikutukseen liittyy erilaisia tunnelatauksia kuin isän ja lapsen. Ainakin silloin, kun äiti on hoitanut lasta kotona ja etenkin, kun hän imettää vielä lasta. Siksi onkin erityisen tärkeää päivähoitonsa aloituksessa huomioida se, että erotilannetta helpottaa erityisesti vanhempien ja henkilökunnan vuoropuhelu. (Munter 2001, 44-46.)

Hyvän ja turvallisen suhteen luominen kasvattajaan ja riittävän pitkä tutustumisaika on pienelle lapselle välttämätöntä. Siirtymisissä myös isompia lapsia auttaa pitkä tutustuminen. Jo ensimmäisessä tapaamisessa on hyvä vanhempien kanssa sopia yhteydenpidon ja kasvatuskumppanuuden kehykset. On tärkeää, että vanhemmat tutus-

tuvat päivähoitopaikkaan ennen lapsen tutustumista, koska vanhempien tuntemuksilla on suuri merkitys lapselle. Kun äiti ja isä pitävät hoitopaikkaa turvallisena ja hyvänä paikkana, välittyy tämä myös lapselle. Vanhemmat voivat myös näin saattaa ja valmistaa lasta päivähoiton aloitukseen. Ensimmäinen tapaaminen on tärkeä luottamuksen ja myönteisen kasvatuskumppanuuden rakentamiselle. Lähtökohtana aloituskeskustelussa on antaa perheelle puheenvuoro. (Kaskela & Kronqvist 2007, 12.)

Aloituskeskustelun jälkeen vanhemmat tulevat tutustumaan päivähoitopaikkaan yhdessä lapsen kanssa. Aikuisten luoma suhde aloituskeskustelussa kannattelee ja helpottaa lasta. On tärkeää rohkaista vanhempia olemaan lapsensa mukana ensimmäisinä viikkoina, jolloin lapsi tutustuu uuteen ympäristöönsä. (Kaskela & Kronqvist 2007, 12.)

Päivähoidon ja vanhempien yhteistyön keskeisiä vaiheita:

1. Omahoitaja/ ryhmän työntekijä ottaa yhteyttä vanhempiin
2. Aloituskeskustelu omahoitajan/ ryhmän työntekijän ja vanhempien kesken ilman lasta
3. Vanhemman ja lapsen tutustumiskäynti päiväkotiin ja omahoitajaan/ ryhmän työntekijään tutustuminen
4. Pehmeälasku päivähoiton aloituksessa mahdollisuuksien mukaan noin kahden viikon ajan
5. Vanhempien tukeminen lapsen valmistamisessa päivähoiton aloittamiseen
6. Päivähoidon aloittaminen, eroahdistuksen käsittely ja vanhempisuhteen säilyttäminen eron aikana
7. Omahoitajan/ ryhmän työntekijän ja vanhempien tiivis yhteydenpito ensimmäisten kuukausien aikana
8. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman teko yhdessä vanhempien kanssa

(Tuliharju 2004. 21.)

2.1 Aloituskeskustelu

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005, 32-33.) on kirjattuna, että lapsen varhaiskasvatus perustuu hoitosuhteen alussa laadittuun lapsen varhaiskasvatussuun-

nitelmaan, joka tehdään yhteistyössä henkilöstön ja vanhempien kanssa. Tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioon ottaminen päivähoiton toiminnan järjestämisessä. Näin henkilöstö voi toimia johdonmukaisesti ja jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

Kun lapsi on saanut päivähoitopaikan, valitsee lapsen tulevan ryhmän kasvattajat keskuudestaan lapselle omahoitajan/ työntekijän. Omahoitaja/ työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen mahdollisimman pian ja pyytää vanhempia keskusteluun hyvissä ajoin ennen päivähoiton aloitusta. Ainakin sen vanhemman olisi hyvä olla keskustelussa, jolla on ollut pääasiallinen vastuu lapsen hoidosta. Aloituskeskustelulle tulisi varata noin tunnin verran aikaa. (Lund ja Soukankujan päiväkodin työryhmä 2003, 245.) Tämä keskustelu on hyvä käydä ilman lasta, jolloin voidaan paremmin keskittyä keskustelemaan paljon tunteita herättävästä päivähoiton aloituksesta (Lund 2009).

Aloituskeskustelussa on tavoitteena luoda suhde vanhempiin ja saada vanhemmilta tietoa ja kokemuksia lapsesta (Juusola 2008). Aloituskeskustelussa vanhemmat tutustuvat myös päiväkotiin ja kasvattaja kuuntelee vanhempaa, hänen tunteita, ajatuksia ja odotuksia päivähoitoa kohtaan. Vanhemman kanssa keskustellaan myös siitä, kuinka vanhemman suhde lapseen säilyy tärkeimpänä asiana lapsen elämässä ja että kasvattajan tärkein tehtävä on säilyttää vanhempi lapsen mielessä hoitopäivän ajan. Vanhemmalle kerrotaan myös, että on tärkeää osallistua yhteistyöhön päiväkodin kanssa. Vanhemman tulee auttaa lasta hänen tunteidensa kanssa ja olla varautunut käsittelemään myös negatiivisia reaktioita kuten uhmaa, nukkumisvaikeuksia, kaste-lua, ym. (Lund) Keskustelun jälkeen vanhemmat kertovat ja juttelevat kotona lapselle uudesta hoitajasta ja seuraavalla kerralla menevät tutustumaan lapsen kanssa päivähoitopaikkaan (Juusola 2008).

2.2 Tutustuminen ja pehmeä lasku

Vanhemman ja lapsen yhteisen tutustumisjakson sisällöstä ja pituudesta on hyvä sopia aloituskeskustelussa. Kun päivähoitoon siirtyminen tapahtuu vaiheittain ja asteittain, on lapselle tärkeän jatkuvuuden tunteen säilyminen mahdollista. (Kaskela &

Kekkonen 2006, 43.) Päivähoidon aloittaminen pehmeästi tulisi olla jokaisen lapsen oikeus, riippumatta siitä kuinka helpoksi tai vaikeaksi päivähoidon aloitus on arvioitu. Pehmeälle laskulle voidaan vähimmäisvaatimuksena pitää yhtä tapaamista ennen hoidon alkua ja vähintään viikon jaksoa hoidon alettua, jolloin vanhemmat voivat olla ja tutustua yhdessä lapsen kanssa päiväkotiin. Pehmeän laskun tarkoituksena on, että vanhempi tutustuu ensin yhdessä lapsen kanssa päiväkotiin ja kasvattajaan. Sen jälkeen lapsi on ensin lyhyempiä ja sitten pidempiä päiviä ilman vanhempaa hoidossa. Tällä ehkäistään ratkaisevasti lapsen emotionaalista tunnekuormitusta, tunnekuormituksen väheneminen edesauttaa myös lapsen fyysistä terveydentilaa. Pehmeän laskun aikana etsitään lapselle myös parasta vuorokausirytmitystä kotona ja päivähoidossa. (Munter 2001, 56, 58.)

Tutustumisessa vanhempi näkee mitä lapsen päivään sisältyy ja luottamus kasvattajan, vanhemman ja lapsen välillä voimistuu. Tutustumisvaihe on myös tärkeää kasvattajalle, joka tutustumiskäynneillä näkee vanhempi-lapsi- suhteen ja heidän tapansa olla yhdessä, tehdä asioita ja puhua toisilleen. Kasvattaja pääsee myös tutustumaan paremmin vanhempaan ja lapseen. (Lund.)

Lapselle on erittäin tärkeää, että vanhempi on mukana tutustumassa. Silloin vanhempi voi nähdä ja hyväksyä miten lapsen tarpeista tullaan huolehtimaan. Lapsi taas näkee tämän ja muodostaa jonkun asteisen yhteyden kasvattajan ja vanhemman välille, kun he keskustelevat ja ovat yhdessä. (Lund 2009.)

Pehmeän laskun järjestäminen on ehdoton edellytys lapsen aktiivisen subjektiaseman toteutumiselle, mutta myös lapsen ja vanhemman erojen kannalta. Lapsen jäädessä päivähoitoon ilman vanhempaa, vanhempi ja kasvattaja kohtaavat aina ja lapsi on päähenkilö, jonka kasvattaja toivottaa tervetulleeksi ja vanhempi hyvästelee. Tietyt reagoitavat voivat lisätä erotilanteiden haasteellisuutta. Esimerkiksi, jos lapsen hätää yritetään lieventää kiinnittämällä huomiota johonkin muihin kiinnostaviin asioihin tai keksimällä jotain yllättävää ja hauskaa, nämä keinot eivät välttämättä auta lapsen pelkojen hälvenemiseen. Vanhemman on tärkeintä viestittää lapselle, että vaikka lapsella on nyt hätä, hänen täytyy lähteä ja kaikki on silti hyvin. Tämä edellyttää sitä, että vanhemmalla on luottamus hoitopaikkaan ja lapsi saa turvaa kasvattajalta. Jos erotilanteet jatkuvat vaikeina, voidaan yhdessä vanhemman kanssa miettiä,

miksi näin on ja etsiä juuri tälle lapselle ja vanhemmalle hyvää tapaa erota ja taas kohdata päivän jälkeen. (Munter 2001, 46-47.)

2.3 Omahoitaja

Omahoitajakäytännössä on lapselle nimetty yksi kasvattaja, joka auttaa lasta turvautumaan ja lohduttautumaan häneen aloitusvaiheessa. Käytäntö auttaa myös omahoitajaa pitämään lapsi mielessään ja tuntemaan hänet paremmin, kun vastuu lapsista jakautuu usean kasvattajan kesken. Lapsen vanhempia omahoitajakäytäntö auttaa, kun he voivat jakaa ensisijaisesti yhden kasvattajan kanssa ajatuksiaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44.) Omahoitaja voi vastata myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta vanhempien kanssa ja huolehtia, että lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista havainnoidaan ja dokumentoidaan sovitulla tavalla (Mikkola & Nivalainen 2009, 34).

Omahoitaja ymmärtää miltä lapsesta ja vanhemmista tuntuu, kun he aloittavat päivähoidon. Hän auttaa vanhempia näkemään, että ilman vanhempien apua ja jatkuvaa yhteistä lapsen kehityksen seuraamista ei kasvattaja pysty riittävän hyvin tukemaan lasta. Pienellä lapsella ei ole vielä kykyä säilyttää vanhempaansa mielessään paria tuntia pidempään ilman apua. Omahoitajan tehtävänä on auttaa lasta pitämään vanhemmat mielessään. (Lund 2009.) Tässä mielikuvien kannattelussa voidaan käyttää apuna valokuvia vanhemmista ja perheestä. Lapsen ikävää voi auttaa myös muut kohtaan tuodut symboliohjeet, kuten rätkki, peitto, äidin huivi yms. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44.) Omahoitajan on myös tuettava ja ilmaistava sanoin lapselle tunteita, jotka liittyvät vanhempaan, eroon ja jälleentapaamiseen. Lasta autetaan myös tunnistamaan ja kestäämään vihan, surun ja ikävän tunteita, joita lapsi voi tuntea vanhempiaan kohtaan. Näiden tunteiden tunnistaminen auttaa lasta säilyttämään yhteyden vanhempiin ja kehittämään myös suhdetta omahoitajaan. Lapsen ikävän tunnetta hoitajaa kohtaan vanhemmat voivat auttaa lasta puhumalla kotona hoitajasta. (Lund)

Omahoitaja auttaa lasta tulemaan mukaan ryhmän yhteisiin puuhiin, lohduttaa häden hetkellä, nukuttaa ja vaihtaa vaipat ym. Omahoitaja on jutellut paljon vanhempien kanssa ja näin luonut lapsen mieleen turvallisuutta. Erityisen tärkeää omahoitajan

rooli on silloin, jos lapsella on erityisen vaikeaa erota vanhemmistaan tai hän on arka ja vetäytyvä tai herkästi ärsyyntyvä ja päivärytmeissä epävakaa. (Munter 2001, 52.)

Omahoitajan tehtävänä on myös kannatella lapsen kasvua, vastaanottaa lapsen tunteita, käsitellä ja palauttaa ne lapselle rakentavasti takaisin. Lapselle on myös tärkeää tietää, että hän on erityinen ainakin jollekin aikuiselle. Pieni alle 3-vuotias lapsi ei pysty vielä sisäistämään montaa aikuista turvallisuuden lähteeksi. Siksi perusluottamuksen kannalta on tärkeää, että lapsi saa kiintyä ensin yhteen aikuiseen ja sitten vasta useampaan. Jotta pieni lapsi selviää päivähoitopäivästä, tarvitsee hänen psyyksensä jatkuvaa aikuisen läsnäoloa. Omahoitajan avulla pieni lapsi voi tutustua turvallisesti ympäristöönsä, tutustua toisiin lapsiin ja toimimiseen heidän kanssa ja kiintyä yhteen aikuiseen. (Mikkola & Nivalainen 2009, 20-21.)

3 PROJEKTIN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 Kiintymyssuhdeteoria

John Bowlby (1907-1990) oli brittiläinen psykiatri, joka huomasi kehittäessään kiintymyssuhdeteorian, että lapsella on synnynnäinen tarve kiinnittyä hoitajaansa, koska se on suorastaan hengissä säilymisen edellytys. Tähän teoriaan vaikutti Konrad Lorenzin julkaisema eläinten leimautumista koskeva tutkimus, josta Bowlby löysi teorialleen ”puuttuvan” renkaan. Tämä selitti vauvan ja äidin välistä suhteen intensiteettiä. Lapsi siis kiinnittyy oman turvallisuutensa vuoksi lähimpään aikuiseen vaikka aikuinen olisi laiminlyövä tai etäinen. (Sinkkonen 2003, 92-93.)

Mary Ainsworthista, yhdysvaltalaisesta psykologista, tuli yhteensattuman kautta Bowlbyn tutkimusassistentti. Ainsworth analysoi Bowlbyn näkemysten perusteella ja inspiroimana äidin ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Näiden havaintojen pohjalta syntyi tutkimusmenetelmä, jonka avulla vuoden vanhan lapsen kiintymyssuhteen laatu voidaan määrittää. Havaintojen perusteella voidaan sanoa onko kiintymyssuhde turvallinen tai turvaton. (Sinkkonen 2003, 92, 95.)

3.1.1 Kiintymyssuhde

Vastasyntyneen kehitys on hänen vanhempiansa varassa. Hän ei selviytyisi ensimmäisistä vuosistaan ilman vanhempaansa, joka tarjoaa ravintoa, fyysistä suojaa ja lohtua. Vauvalla on synnynnäinen tarve hakea hoivaa, mutta hänellä ei ole sanoja, joilla sitä hakea. Vauvan kielenä toimii tunteiden kieli, itku ja mielihyvän kujertelu. Vanhemmat ymmärtävät tätä vauvan kieltä luonnostaan ja antavat vauvalle varhaisen kiintymyssuojan vastaamalla hänen tarpeisiinsa. Tämän kiintymyssuojan varhaisin tehtävä on tarjota vauvalle mahdollisuus luoda ensimmäinen emotionaalinen ihmissuhde eli kiintymyssuhde. (Salo 2003, 44-45.)

Kiintymyssuhde syntyy ensimmäisen ikävuoden loppuun mennessä varhaisen vuorovaikutuksen myötä. Kiintymyssuhde ei rakennu automaattisesti vaan vauva kiinnittyy vain ihmisiin, jotka ajallisesti ovat riittävän paljon heidän elämässään ensimmäisen vuoden aikana. Päivittäisten rutiinien, pysyvän sylin ja hoivaavien kosketuksien kautta vauvalle rakentuu tunne jatkuvuudesta eli perusturvallisuuden tunteesta. Vauva tulee myös vähitellen valikoivaksi oman hoitajansa suhteen. Vain tutun hoitajan kosketus, ääni ja läheisyys saavat vauvan tuntemaan turvallisuutta, jotta hän voi rauhoittua. Vauvalla on kuitenkin synnynnäinen kyky kiinnittyä useampaan hoivaajaan, mikäli he ovat riittävästi lapsen arjessa mukana. Kiintymyssuhde säilyy aina kerran synnyttyään eikä se ole tietoisesti hallittavissa. Tämä näkyy myöhemmin ikävän tunteena vanhemman poissa ollessa. (Salo 2003, 45-46.)

Lapsi ei voi olla valikoiva kiintymyssuhteen muodostamisessa. Myös kaltoinkohtelevaan vanhempaan syntyy kiintymyssuhde samoin kuin sensitiiviseen vanhempaan. Lapsella on kuitenkin kyky solmia ja rakentaa uusia kiintymyssuhteita olemassa olevien rinnalle. Kiintymyssuhteen herkkyykskausi on alle kahdeksan kuukauden ikä. (Salo 2003, 46.)

Lapsi tutustuu ympäristöönsä vapaammin, jos hän voi käyttää vanhempaansa turvallisena perustana. Eli kun lapsi kokee olonsa turvalliseksi, hän voi tutustua ympäristöönsä ja kun hän kokee olevansa hätäantunut tai kohdatessaan uuden ilmiön hän suuntautuu vanhempaansa. Lapsen halu kömpiä vanhempansa syliin ei kuitenkaan liity pelkästään realistisiin ulkoisiin vaaroihin vaan esim. myös orastavaan eroahdis-

tukseen. (Hautamäki 2001, 23-24.) Eroahdistus on tietoisuuden kehittymistä, jossa vauva osaa tunnistaa tilanteet, missä hän on vaarassa jäädä ilman hoivaa ja tarpeiden tyydytystä tutulta hoitajalta (Salo 2003, 61).

3.1.2 Kiintymyssuhteen muodostuminen

Vanhempien suhde lapseensa alkaa kehittyä jo ennen vauvan syntymää. Jo suunnitellussa vauvan hankkimista vanhemmat tekevät tilaa ajatukselle uudesta ihmissuhteesta. Vanhemmille syntyy vähitellen halu sitoutua hoitamaan ja ottamaan vastuu vauvan kehityksestä. Tätä sanotaan mielensisäiseksi vanhemmuudeksi ja sillä on suuri merkitys sille, miten vanhempi on vuorovaikutuksessa vauvansa kanssa. (Salo 2003, 47.)

Vauvan syntymän jälkeen vanhemmat alkavat tutustua vauvaansa ja peilaavat syntyneitä mielikuviaan suhteessa todelliseen lapseensa. Jos vanhempi on liian kiinni raskausaikana syntyneissä ennakkokäsityksissään vauvastaan, voi hänen olla vaikea tulkita vauvan viestejä ja vastata niihin. Vanhempien on tärkeää oppia havaitsemaan mitä juuri hänen vauvansa ilmaisee, koska vauvat ovat hyvin erilaisia viestinnässään. Näitä yksilöllisiä käyttäytymiseroja kutsutaan temperamenttieroiksi. Temperamentilla tarkoitetaan lapsen reagoinnin voimakkuutta tavatessa uusia ihmisiä ja tilanteita ja kuinka lapsi kykenee rauhoittumaan niissä. (Salo 2003, 51-52.)

Ensimmäinen kiintymyssuhteen tavoite on tuottaa lapselle tunne perusturvallisuudesta. Se syntyy tavallisissa hoivatilanteissa, joissa vanhempi vastaa lapsen hätäsignaaliin eli itkuun. Vauva ymmärtää kosketuksen, tuoksun, puherytmin ja äänensävyä kieltä ja tarvitsee niitä rauhoittuakseen. Toinen kiintymyssuhteen tavoite on vauvan vireystilan ja tunnetilojen säätely. Vauva tarvitsee hoitajan, joka auttaa häntä säätlemään unen ja hereillä olon vuorottelua ja tunnetiloja. Kolmas tavoite on vauvan tahdonalaisten tunteiden ja niiden välittämisen ilmaisu ympäristölle. Vauva oppii vähitellen odottamaan toisen ihmisen aloitetta kommunikaatiolle ja jatkamaan omalla jokeltelullaan toisen lopettaessa. Neljäntenä tavoitteena on vauvan tarve oppia ja tutkia ympäristöä. Tämä mahdollistuu vain, jos kiinnittymistarve on tyydytetty eli kun vauva kokee olonsa turvalliseksi. Yli puolen vuoden ikäiselle vauvalle muodostuu

mielensisäinen malli tilanteista, joissa vanhempi on hädän hetkellä ollut riittävästi käytettävissä. Vauvalle syntyy sisäinen tunne turvallisuudesta, että hänen hätäänsä vastataan ja tämän turvapesän avulla vauva pystyy rauhoittumaan jo itsekseenkin. Tämä auttaa vauvaa toimimaan koko ajan itsenäisemmin ja tutustumaan ympäristöön. (Salo 2003, 53-54, 61.) Lapsen ei tarvitse olla huolissaan, vaan hänellä riittää voimavaroja leikkimiseen, huolettomaan joutenoloon ja tutustumiseen ympäröivään maailmaan (Sinkkonen 2001, 37-38).

3.1.3 Kiintymyssuhteen luokittelu

Mary Ainsworth kehitti 1960 luvun lopulla kiintymyssuhde-erojen havaitsemiseksi tutkimusmenetelmän, jota kutsutaan vierastilannetutkimukseksi (Salo 2003, 63). Menetelmässä havainnoidaan kuinka lapsi käyttää tuttua hoitajaansa turvapesänään, kun hänen stressiään lisätään (Sinkkonen & Kalland 2005, 35). Menetelmä on tarkoitettu 12-20 kuukauden ikäisille lapsille ja se koostuu seitsemästä muutaman minuutin pituisesta jaksosta, jolloin lapsi vapaassa leikki-tilanteessa vuorottelee tutun ja vieraan aikuisen kanssa (Salo 2003, 63; Sinkkonen 2001, 41). Tutkimuksen lopussa lapsi jää yksin huoneeseen (Sinkkonen 2001, 41). Tilanne videoidaan ja arvioidaan lapsen käyttäytymistä ja tunnetiloissa tapahtuvia muutoksia tutun aikuisen lähtiessä ja saapuessa tilanteeseen. Havaittujen erojen perusteella voidaan lapset jaotella turvallisesti, välttelevästi ja ristiriitaisesti kiintyneisiin lapsiin. (Salo 2003, 63.)

Turvallisesti kiintyneet lapset ilmaisevat avoimesti eroahdistustaan, mutta ottavat vastaan lohdutusta tutulta hoitajalta, mutta myös jonkin verran vieraalta aikuiselta. Näiden lasten muistikuvissa on riittävästi turvallisia vuorovaikutusmielikuvia ja näin he voivat luottaa hoitajan paluuseen, ennakoitavuuteen ja huolenpidon saamiseen. Turvallisesti kiintyneillä lapsilla jää voimavaroja ja kiinnostusta tutkia ympäristöä sekä valmiuksia oppia ja kehittää tietotaitoaan. (Salo 2003, 62-63.) Turvallisesti kiintyneiden lasten käyttäytymisestä voidaan sanoa, että he ovat voineet tuoda vuorovaikutukseen kaikki tunteensa. He ovat saaneet hoivaa ja lohdutusta ollessaan pettyneitä ja vihaisiakin. (Sinkkonen 2001, 44.)

Välttelevästi kiintyneet lapset ovat tunneilmaisultaan niukempia. He kokevat, että pahan olon tunteiden ilmaisu saattaa johtaa hoitajan vetäytymiseen. Nämä lapset yrittävät selvittää yksin negatiivisista tunteistaan ja näyttävät ulospäin vain positiivisia tunteita, joihin hoitaja reagoi antamalla positiivista palautetta (Salo 2003, 62). Eroahdistuksen näkyvä merkki voi olla vain leikin ja tutkimisen väheneminen, joka näkyy mekaanisena tekemisenä ja ilottomuutena leikissä. Se sopiikin kiintymyssuhdeteorian perusajatukseen, jossa eroahdistuksen vallassa olevalla lapsella ei ole energiaa suuntautua ja tutkia ympäristöä. (Sinkkonen 2001, 43-44.) Mittauksissa onkin todettu stressihormonien korkeampi pitoisuus turvottomasti kiintyneillä lapsilla ero- ja jälleennäkemistilanteissa (Salo 2003, 63).

Ristiriitaisesti kiintyneet lapset viestittävät tunteitaan voimakkaasti, jotta tulevat varmasti kuulluksi. Heidän hoivansa on ollut ailahtelevaa ja epäjohdonmukaista. Ristiriitaisesti kiintyneiden lasten käyttäytyminen vanhempiaan kohtaan on takertuvaa ja vihamielistäkin ja heidän kyky säädellä tunteitaan on pieni. Heidän tietotaidollinen kehitys jää puutteelliseksi, koska he eivät kykene omaehtoisesti ja pitkiä aikoja tutustumaan ympäristöönsä. (Salo 2003, 63.)

3.1.4 Kiintymyssuhde ja sen tukeminen päivähoitossa

Kodin ulkopuolisiin suhteisiin lapsi pystyy rakentamaan luottavaisia ihmissuhteita, jos näissä suhteissa on pysyvyyttä. Varhainkaan aloitettu päivähoito ei vaaranna lapsen kehitystä, jos päivähoito on hyvin järjestettyä, aikuiset toimivat lapsen tarpeisiin reagoiden ja hoitopäivät eivät veny liian pitkiksi. (Munter 2001, 40.) Vain laadultaan hyvä päivähoito on suoja lapsen kehitykselle. Laatutekijöissä pienten alle 2-vuotiaiden lasten kohdalla ryhmän koolla ja lasten lukumäärällä aikuisia kohtaan, on merkittävin lasten kehitystä suojaava vaikutus. Isompien lasten kohdalla myös henkilökunnan koulutustasolla on suuri merkitys. Laadukas päivähoito kiintymyssuhdeteorian näkökulmasta tarkoittaa, että lapsella on mahdollisuus muodostaa kiintymyssuhde hoitajaansa. Tämän mahdollistaa vain omahoitajuuskäytäntö, pieni lapsiryhmä ja hoitavien aikuisten riittävä määrä. (Kalland 2006, 7.)

Alle 3-vuotiaan lapsen kyky säilyttää elävä ja toimiva mielikuva vanhemmasta on hyvin puutteellinen. Päivähoidossa onkin huolehdittava ja panostettava riittävän yhteyden ja tunnesuhteen säilymiseen vanhemman ja lapsen välillä, ettei vanhemmuuden syntyminen ja kehittyminen vaarantuisi. Myös hoitajasuhteissa tulisi tarjota lapselle pysyvyyttä ja yksilöllisyyttä, jonka varassa lapsen psyykinen rakentuminen voi tapahtua. Hoitajakiintymyksen rakentuminen edellyttää vanhempien tukea. Tähän auttaa hoitajan ja vanhemman välinen yhteistyö ja tutustuminen niin, että tutustuttuaan hoitajaan vanhemmat jakavat lapsen kanssa luottamuksen ja turvautumisen hoitajaan. (Tuliharju 2004, 9, 14, 18.)

Päivähoitoon tulo merkitsee lapselle eroa vanhemmasta ja lapsi tarvitsee tukea siihen luottamukseen, että vanhempi tulee hakemaan hänet. Terve lapsi tuntee ikävää vanhempiaan kohtaan ja tähän auttaa ikävän tunteen jakaminen kasvattajan kanssa. On tärkeää, että lapsi tietää, että ikävän tunteminen on sallittua. Parhaimmillaan siirtymätilanteet, kuten päivähoiton aloitus ja siirtyminen ryhmästä tai päiväkodista toiseen, vahvistavat lapsen luottamuksen ja selviytymisen kokemusta, jos kasvattaja sitoutuu vahvistamaan vanhemman ja lapsen välistä suhdetta ja on turvallisena aikuisena lapselle. Vanhemman ja lapsen suhteen kannattelua on tieto lapsen tarpeista, taito toimia vuorovaikutuksessa lapsen ja vanhempien kanssa ja etsiä yhteistä ymmärrystä. Kannattelussa on tärkeää tehdä tilaa vanhempien kokemusten kuulemiselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.)

Sensitiiviset ja lasten kanssa positiivisessa vuorovaikutuksessa olevat kasvattajat luovat lapsille mahdollisuuden kiintyä heihin turvallisesti. Pienten lasten kokema kiintymys kasvattajaa kohtaan vaikuttaa vahvasti lasten sosiaalisiin ja kognitiivisiin taitoihin. (Tuliharju 2004, 16-17.) Vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan on tuettava lapsen asettumista päivähoitoon. Lapsi piiryy kasvattajan mieleen ja muistiin, kun lapsen erilaisia tunnetiloja ja mielialoja otetaan vastaan ja jaetaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44.) Lapsi tarvitsee omille tunteilleen tunnistamista ja hyväksyntää. Kasvattajan on tunnistettava nämä lapsen tunnetilat ja eläydyttävä niihin sekä mukautettava oma vuorovaikutuksensa niihin sopivaksi. Vastavuoroisen tunnesuhteen kehittymisessä on suuri merkitys aikuisen hymyllä, se on lapselle vahva ja selkeästi tulkittava viesti välittämisestä. (Piironen-Malmi & Strömberg 2008, 28.)

Se, että lapsen ympäristö on ennustettavissa ja että lapsi voi säädellä ympäristöään sisäisen pyrkimyksensä mukaan yhä enemmän, vaikuttaa lapsen psyykkiseen tasapainoon ja kehittyvään minuuteen. Lapsen perusturvallisuuden tunnetta, tunnetta minuudesta, olemassaolosta ja kuulumisesta johonkin rakentaa nämä jokapäiväiset ennustettavissa olevat rutiinit kuten heräämiset, vaipanvaihdot, ruokailut, pukemiset, ulkoilut ja leikki. Nämä tilanteet eivät ole olemassa ilman toista ihmistä. Ne ovat tunnekylläisiä kohtaamisia, vastavuoroista ja uutta luovaa yhdessäoloa. Nämä toistuvat tilanteet luovat pohjaa lapsen omaelämäkerralliselle muistille. Tämä muisti on välttämätön ihmisen psyykkiselle eheydelle, kokemukselle siitä, että on osallistujana ja kertojana omassa tarinassaan. (Munter 2001, 36.)

Lapsen minäkäsityksen kannalta on erittäin tärkeää, että häntä kuunnellaan ja että hän pystyy vaikuttamaan ympäristöönsä. Tämä tarkoittaa päivähoiton aloituksessa sitä, että aikuiset herkistyvät havainnoimaan lapsen aikomuksia. (Piironen-Malmi & Strömberg 2008, 27.) Päivähoidon henkilökunnalta edellytetään lasten viestien kuulemistä eli pysähtymistä ja jokaisen lapsen yksilöllistä kohtaamista. Henkilökunnalla täytyy aina olla tavoitteena jokaisen lapsen kohtelemisen ainutkertaisena persoonallisuutena. (Sinkkonen 2003, 215.)

3.2 Kasvatuskumppanuus

Valtakunnallisessa varhaiskasvatuksensuunnitelman perusteissa (2005, 31) kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Edellytyksen tälle on keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja toistensa kunnioittaminen. Kasvatusoikeus ja -vastuu ja oman lapsen tuntemus on ensisijaisesti vanhemmilla. Päivähoidon henkilökunnalla on koulutuksen tuoma ammatillinen tieto ja osaaminen. Heillä on myös vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisessa. Lapsen tarpeista lähtevä kasvatuskumppanuus ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteutumista. Kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja kasvattajien tiedot ja kokemukset yhdistyvät. Vanhemmille on myös järjestettävä mahdollisuus kasvatuskeskusteluihin oman lapsensa asioissa. Päivähoidon henkilökunta ja vanhemmat yhdessä laativat hoitosuhteen alussa lapsen varhaiskasvatus-

suunnitelman. Tämän tarkoituksena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioon ottaminen toiminnan järjestämisessä.

Kumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät työskentelevät yhdessä. Niin kasvattajilla kuin vanhemmilla on olennaista, mutta erilaista tietoa lapsesta. Kasvatuskumppanuus on kasvattajan tietoinen asenne ja toimintakäytäntö. Kasvattaja tuo oman tietonsa, osaamisensa, taitonsa ja ymmärryksensä lapsen ja vanhemman käyttöön. Kasvattajan tulee myös kuulla vanhempaa oman lapsensa tuntemuksesta, vastaanottaa, keskustella ja arvioida sitä vuoropuhelussa vanhemman kanssa. Kasvattajalla tulee olla arvostava ja ratkaisukeskeinen työote. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.)

Kasvatuskumppanuudessa kasvattaja on vanhemman rinnalla ja toimii yhteisymmärryksessä lasta koskevissa asioissa vanhemman kanssa. Aloitteen tekeminen ja päävastuu kumppanuuden ylläpitämiseksi on kasvattajalla ja kasvatuskumppanuutta rakennetaan kaikkien päivähoidon asiakasperheiden kanssa. Kumppanuudesta vanhemman ja kasvattajan välillä välittyy lapselle kokemus siitä, että hänelle tärkeät aikuiset vaalivat ja kannattelevat toistensa suhteita lapseen ja etsivät riittävää yhteisymmärrystä lasta koskevissa asioissa. Kasvattaja tarjoaa vanhemmalle mahdollisuuksia eläytyä lapsen elämään silloin, kun vanhempi ei ole voinut olla itse läsnä, kertomalla lapsen tunteista, tapahtumista ja kokemuksista hoitopäivän aikana. Kun vanhemman ja kasvattajan välillä vallitsee luottamus ja kunnioitus, vanhempi voi luottaa siihen, että hänen lapsensa tarpeet ja toiveet tulevat kuulluksi ja nähdyksi. Tavoitteena kasvatuskumppanuudessa on heti hoidon alussa luoda riittävä luottamus myös hankalien asioiden puheeksi ottamiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20-21.)

Lapsen ja vanhemman tunnesuhde on ensiarvoisen tärkeä ja kasvatuskumppanuuden tavoitteena onkin vahvistaa tätä vanhemman lapsen välistä vuorovaikutusta. Tämä vanhemman ja lapsen suhteen kannattelu on tärkeää kaikkien päivähoidossa olevien lasten ja perheiden kohdalla, mutta erityisen tärkeää alle 3-vuotiailla ja hoidon aloitaneilla lapsilla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.)

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päivähoidon kasvattajien yhteinen prosessi, joka alkaa ensimmäisestä yhteydenotosta ja päättyy, kun lapsi lähtee päivähoidosta. Niistä jaetuista tarinoista, joissa lapsi on keskiössä, rakentuu ja syntyy vanhempien

luottamus päivähoitoon. Vanhemmat haluavat kuulla lapsensa päivästä ja miten kasvattaja on nähnyt juuri hänen lapsensa. Nämä päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut mahdollistavat luottamuksen ja kasvatuskumppanuuden syvenemisen. On myös tärkeää, että vanhemmat voivat kokea päivähoitopaikan sellaiseksi, että he ovat sinne tervetulleita (Kaskela & Kronqvist 2007, 23, 25) ja että heillä on mahdollisuus osallistua lastensa hoitoa ja kasvatusta koskevaan päätöksentekoon. Tärkeää on myös, että henkilökunta ottaa vanhempien tekemät valinnat tosiasioina ja reagoi hienotunteisesti ja arvostavasti niihin luopumatta omasta ammatillisesta vastuustaan. Henkilökunta tukee myös perheitä heidän päätöksentekoa ja voimavaroja vahvistavalla tavalla. (Siren-Tiusanen 2001, 23.)

4 PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Projekti on kertaluontoinen, rajattu, määritelty ja sillä on ennalta asetetut tavoitteet. Hyvin suunnitellut, aika- ja budjettiresursseissaan pysyvät projektit menestyvät. Projektit tarvitsevat myös sitoutunutta ryhmätoimintaa, että projektin aikana syntynyt uusi toiminta jää osaksi normaalia käytäntöä. Projektin kesto voi vaihdella muutamasta kuukaudesta useampaan vuoteen. Lyhytkestoinen projekti liittyy usein pieneen rajattuun ilmiöön. Työyhteisöstä itsestään ja oman toiminnan kehittämistarpeesta nousevalla projektilla tarkoitetaan omaehtoista projektia. Ne ovat usein hyvin konkreettisia ja arjen toimintaan läheisesti liittyviä. Keskeistä määrittelyssä on se miten projekti liittyy työyhteisön perustehtävään. (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 7-10.)

Projektin tarkoituksena oli kehittää edelleen päivähoidon aloitusta niin, että se olisi lasta tukevaa ja vanhemmat siihen enemmän mukaan ottavaa. Tarkoituksena oli myös, että päivähoidon henkilökunta saa työvälineitä ja yhdenmukaisen tavan toimia päivähoidon aloituksessa.

Projektin tiedonhankinnassa käytin teoretietoutta ja tutkimusta. Vanhempien näkökulman halusin ottaa huomioon aloituskeskustelujen ja tutustumiskäyntien kehittämi-

sessä. Tiedonhankkimiseen käytin kyselylomaketta (Liite 1), kyselylomake jaettiin kaikille vanhemmille, joiden lapset aloittivat päivähoidon Tyttölän päiväkodissa syksyllä 2010. Myös henkilökunnan kokemuksia aloituskeskustelusta ja tutustumiskäynneistä keräsin kyselylomakkeella (Liite 2). Kyselyyn vastasi henkilökunnasta ne, jotka olivat pitäneet aloituskeskustelun vanhempien kanssa syksyllä 2010. Kyselyn tarkoitus oli saada tietoa ilman lasta järjestettävästä aloituskeskustelusta, tutustumiskäyntien riittävydestä sekä saada niihin kehittämissideoita.

Projektin keskeiset tutkimuskysymykset olivat:

1. Millaisena vanhempi koki päivähoidon aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnit?
2. Millaisia kokemuksia työntekijälle tuli aloituskeskustelusta ja tutustumiskäynneistä?

5 PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Toteutin opinnäytetyön projektina yhteistyössä Tyttölän päiväkodin henkilökunnan kanssa. Tiedon hankkimiseksi projektissa käytin laadullista tutkimusta. Aineiston keräsin kyselylomakkeilla ja vastaukset analysoin sisällönanalyysillä. Opinnäytetyö toteutui projektimuotoisena, joten sen tutkimuksellisen osuuden jätin tarkoituksella melko suppeaksi. Päättötarkoituksena oli kehittää ja yhtenäistää päivähoidon aloitusta Tyttölän päiväkodissa. Tiedonantajina toimivat Tyttölän päiväkodin henkilökunta ja vanhemmat.

Olemme Tyttölän päiväkodissa kiinnittäneet aina huomiota päivähoidon aloitukseen ja pitäneet sitä tärkeänä yhteistyön luojana vanhempien ja päivähoidon välillä. Keväällä 2009 työyhteisössämme keskusteltiin, kuinka voisimme edelleen kehittää hoidon aloitusta. Lastentarhanopettaja Maija Palsinajärvi-Lehtonen oli kuullut toisella paikkakunnalla asuvalta kollegaltaan, että heidän päiväkodissaan päivähoidon aloituksessa pidetään tärkeänä aloituskeskustelua ilman lasta vanhemman kanssa. Ajatuksena siinä on, että vanhemmat saavat kertoa lapsestaan päivähoidon henkilökunnalle, kuulevat päivähoidon käytännöistä, näkevät fyysiset tilat ja näin voivat kertoa

jo kotona lapselle mihin paikkaan ollaan menossa tutustumaan. Siitä lähti kiinnostus ottaa selvää kirjallisuudesta kuinka päivähoiton aloitus olisi hyvä toteuttaa. Syksyllä 2009 pidettiin alle 3-vuotiaiden osastolla ensimmäinen aloituskeskustelu vanhemman kanssa ilman lasta ja se oli onnistunut.

5.1 Projektin aikataulut, eteneminen ja resurssit

Keväällä 2010 minulla oli pohdinnassa, mistä aiheesta tekisin opinnäytetyöni Satakunnan ammattikorkeakouluun. Kiinnostuin tästä päivähoiton aloituksen kehittämisestä sen ajankohtaisuuden vuoksi ja se vastasi myös työelämästä nousevaan tarpeeseen. Keskustelin vs. päiväkodin johtaja Kirsi Sievisen kanssa opinnäytetyön mahdollisuudesta päivähoiton aloitusta tukevana. Kirsi kiinnostui asiasta ja lupasi olla tukenani tässä projektissa. Projektin piti olla valmis 21.4.2011, jolloin opinnäytetyö piti palauttaa. Projektin vanhemmille lähetettävän materiaalin piti olla valmis myös 21.4.2011 mennessä.

Projekti alkoi sillä, että päätimme työyhteisössä toukokuussa 2010, että syksyllä 2010 pidämme aloituskeskustelun kaikkien Kuperkeikassa (3-5 -vuotiaat) ja Karuselissa (0-3 -vuotiaat) aloittavien kanssa. Päivähoitopäätöksen mukana maaliskuussa lähetettiin laatimani kirje (Liite 8) vanhemmille uudesta tavastamme toimia päivähoiton aloituksessa ja mahdollisuudesta tulla aloituskeskusteluun. Kirjeessä vanhempia pyydettiin ottamaan yhteyttä ennen hoidon aloitusta päiväkotiin. Siinä vaiheessa tiedossamme oli syksyn ryhmien henkilökunta. Tiedossamme oli myös, että Kuperkeikassa tulisi aloittamaan kaksi uutta lasta ja Karuselissa kuusi lasta. Kaikki eivät suinkaan aloittaneet päivähoitoa elokuun alussa, vaan myös vähän myöhemmin syksyllä. Kesällä toimimme päivystysluontoisesti heinäkuun ajan toisen päiväkodin tiloissa, joten tämä tuli huomioida heti elokuun alussa aloittavien lasten kohdalla.

Syksyllä 2010 olimme pitäneet kaikkien aloittavien kanssa, yhtä perhettä lukuun ottamatta, joka ei halunnut, aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnit ennen päivähoiton aloitusta. Yhdessä keskustelussa oli lapsi mukana lastenhoitojärjestelyjen vuoksi. Elokuussa 2010 laadin aloituskeskusteluun Tärkeitä asioita- lomakkeen (Liite 6) vanhempien kanssa läpi käytäväksi.

5.2 Projektin kohderyhmät ja aineistonkeruumenetelmät

Koska vanhempien ja henkilökunnan kokemukset aloituskeskustelusta ja tutustumiskäynneistä haluttiin tuoda esiin, aineistonkeruussa käytettiin teorian tiedon lisäksi kyselyä, jonka tein laadullisena tutkimuksena vanhemmille ja henkilökunnalle.

Sopimus opinnäytetyön tekemisestä tehtiin 1.11.2010. Sopimuksen toimeksiantajan edustajana on koulutoimenjohtaja Tuomas Erkkilä. Ennen kyselyn toteuttamista tarvitaan tutkimuslupa, jonka koulutoimenjohtaja Tuomas Erkkilä myönsi 14.11.2010. Toimitin myös vs. päiväkodin johtaja Kirsi Sieviselle tutkimuslupa-anomuksen, josta kävi ilmi, että keräisin tutkimusaineiston lomakekyselyn avulla lasten vanhemmilta ja henkilökunnalta. Kirsi Sievinen myönsi tutkimusluvan 10.11.2010.

Kyselyiden esitestauksesta sovittiin vs. päiväkodin johtaja Kirsi Sievisen kanssa. Esitestauksen henkilökunnan kyselylomakkeen kohdalla suoritti Tyttölän päiväkodin henkilökunnasta ne, jotka eivät varsinaisessa kyselyssä vastanneet eli Kärrynpyörän (5-6 -vuotiaat) henkilökunta. Esitestauksen avulla arvioitiin kysymysten ymmärrettävyyttä ja kattavuutta. Muokkasin lomaketta hiukan esitestauksessa tulleiden korjausehdotusten mukaan muokkausehdotukset olivat sanavalintoja. Vanhemmille lähetettävät kyselylomakkeet esitestasi vs. päiväkodin johtaja Kirsi Sievinen ja varajohtaja Leena Soimasuo. Myös vanhemmille lähetettävää lomaketta muokkasin esitestauksessa tulleiden korjausehdotusten mukaan muokkausehdotukset olivat sanavalintoja.

Kyselyt jaoin 15.11.2010 ja vastausaikaa oli 30.11.2010 asti. Kyselyyn vastasi vanhemmista seitsemän kahdeksasta ja henkilökunnasta kaikki neljä, jotka olivat osallistuneet aloituskeskusteluun.

5.3 Projektin työryhmä

Marraskuussa 2010 viikkopalaverissa Tyttölän päiväkodissa sovimme työryhmästä, joka kehittää aloituskeskustelua ja tutustumiskäyntejä päiväkodissamme. Työryhmän jäsenenä toimi Kirsi Sievinen vs. johtaja, Leena Soimasuo lastentarhanopettaja ja minä Katja Paananen lastenhoitaja ja sosionomi (amk) -opiskelija. Sovimme, että työ-

ryhmämme kokoontuisi vuoden alussa 2011, kun olisin käynyt kyselyn vastauksia läpi ja lähtisimme kehittämään aloituskeskusteluja ja tutustumiskäyntejä sen pohjalta.

Työryhmämme kokoontui 24.2.2011, silloin keskustelimme ja kävimme läpi tutkimustuloksia. Sovimme, että teen alustavan aloituskeskustelurungon ja muokkaamme sitä yhdessä. Kokosin aloituskeskustelurungon (Liite 5) Nokian kaupungin vasu-lomakkeiden (lapsen varhaiskasvatussuunnitelma), tutkimustulosten ja teorian tiedon pohjalta. Työryhmässä keskustelimme omahoitajakäytännöstä, johon olin tutustunut teorian tietoa läpi käydessäni. Omahoitajakäytäntö on havaittu hyväksi ja arvokkaaksi työksi monessa päiväkodissa ja teorian tiedossa sitä painotetaan alle 3-vuotiailla. Sovimme työryhmässä, että kerron omahoitajatyömenetelmästä koko työryhmälle 16.2.2011 olevassa viikkopalaverissa ja keskustelemme siitä, olisiko omahoitajatyömenetelmä meidän päiväkodissamme kiinnostusta herättävä.

Tein aloituskeskustelurungon käyttäen apunani teorian tietoutta, tutkimustuloksia ja vasua (lapsen varhaiskasvatussuunnitelma). Lähetin sen sähköpostilla maaliskuussa 2011 työryhmälle ja työryhmä hyväksyi sen. Sähköpostikeskustelussa työryhmämme päätyi siihen, että aloituskeskustelurunko on työntekijän apuna ja sitä ei lähetetä vanhemmille. Aluksi ajattelimme lähettää sen, mutta huomasimme, että vanhemmille olisi päivähoitopäätöksen mukana lähetetty liian paljon materiaalia. Sähköpostikeskustelussa sovimme, että teen muutoksia vanhemmille lähetettävään kirjeeseen (Liite 7) jossa kerrotaan tarkemmin aloituskeskustelusta ja sen sisällöstä.

16.3.2011 päiväkotimme viikkopalaverissa kerroin opinnäytetyöni etenemisestä ja tutkimustuloksista. Kerroin omahoitajakäytännöstä alle 3-vuotiaiden ryhmässä koko työryhmälle. Työryhmässämme omahoitajakäytäntö herätti kiinnostusta mietintään jäi vielä, onko omahoitajanimike meille sopiva. Sovimme jatkavamme keskustelua omahoitajuudesta ja mitä se meillä tarkoittaisi. Samalla viikolla toin koko työyhteisölle luettavaksi ja tutustuttavaksi omahoitajuudesta Tarja Lundin materiaalia <http://autalastakasvamaan.blogspot.com/2009/03/taapero-paivahoidossa.html>.

Viikkopalaverin jälkeen tein kaksi erillistä kirjettä vanhemmille omahoitajuus- ja sähköpostikeskustelun pohjalta lähetettäväksi päivähoitopäätöksen mukana. Toinen

kirje oli suunnattu Karuselliryhmään (Liite 3), jossa omahoitajakäytäntö otettaisiin käyttöön ja toinen Kuperkeikka- ja Kärrynpyörä –ryhmään (Liite 4).

13.4.2011 viikkopalaverissa esittelin henkilökunnalle projektin tuotokset ja kertosin päivähoiton aloituksen Tyttölän päiväkodissa. Materiaali jäi palaverikansioon luettavaksi. Sovimme palaverissa yhteisesti, että materiaali tulee olemaan päiväkotimme vasu-kansiossa ja Satamassa (Nokian kaupungin sisäinen Sharepoint tietojärjestelmä). Päivähoiton aloitus Tyttölän päiväkodissa -yhteenveto (Liite 7) sisällytetään myös Tyttölän päiväkodin perehdytyskansioon. Päätimme myös palaverissa, että omahoitajakäytännön työstäminen jatkuu tämän projektin päätyttyä. Palaveri oli myös projektin päätöspalaveri.

6 PROJEKTIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuskysymykseen millaisena vanhempi koki päivähoiton aloituskeskustelun projekti vastasi vanhempien odotuksina saada tietoa päiväkodin tavoista, päivärytmistä ja keskustelusta omasta lapsesta. Aloituskeskustelu vastasi myös heidän odotuksiinsa. Vanhemmat kokivat tullessa myös kuulluiksi ja käytetty aika oli heidän mielestään sopiva. Kaikki vanhemmat kokivat myös saaneensa tukea päivähoiton aloitukseen aloituskeskustelusta.

Tutkimuskysymykseen millaisena vanhempi koki tutustumiskäynnit projekti vastasi vanhempien odotuksena, että saa tutustua päiväkotiympäristöön, hoitajiin ja käytännön asioihin. Suurimmalla osalla odotukset toteutuivat kokonaan ja osalla joiltakin osin.

Tutkimuskysymykseen millaisia kokemuksia työntekijälle tuli aloituskeskustelusta projekti vastasi henkilökunnan kokemuksena saada tukea aloituskeskustelusta. Työntekijät kokivat, että he saivat aloituskeskustelussa tietoa lapsesta, keskustella rauhasa ja tutustua vanhempiin. Haasteelliseksi työntekijät kokivat yhteisen ajan löytämisen ja oleellisen tärkeän tiedon kertomisen vanhemmille. Tärkeimmiksi asioiksi henkilökunta koki, että he saivat kuulla lapsesta heidän vanhemmiltaan ja keskustelun

tunnelman, joka oli rauhallinen ja lämmin. Tärkeänä he kokivat myös keskustelun vanhempien kanssa.

Tutkimuskysymykseen millaisia kokemuksia työntekijälle tuli tutustumiskäynneistä, projekti vastasi siihen, että henkilökunta piti tutustumiskäyntejä tarpeellisina. He kokivat onnistuneina tutustumiskäynneissä lapsen tutustumista hoitopaikkaan, hoitajiin ja lapsiin. Aloituskeskustelun koettiin myös helpottaneen tutustumiskäyntiä, kun tiesi lapsesta etukäteen. Haasteellisena työntekijät pitivät aika- ja työntekijäresursseja.

6.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena ovat ihmisten omat kuvaukset koetusta todellisuudesta. Nämä kuvaukset sisältävät oletettavasti niitä asioita, joita ihminen pitää itselleen tärkeinä ja merkityksellisinä. Laadullisessa tutkimuksen ei ole tarkoituksena löytää totuutta. Tavoitteena on löytää välittömän havainnon tavoittamattomissa olevia tulkintoja. Ne ovat kuin arvoituksia ja tutkimuksen tarkoituksena on ratkaista nämä arvoitukset. Nämä arvoitukset ratkaistaan ihmisten kuvaamien kokemusten ja käsitysten avulla, jotka toimivat johtolankoina ja vihjeinä. Laadullisen tutkimusmenetelmän aineiston keräämisen tavoitteena on sisällöllinen laajuus, ei niinkään aineiston määrä kappaleina. (Vilka 2005, 97- 98, 109.)

Laadullisen tutkimuksen analyysi tapahtuu kahdessa vaiheessa. Pelkistämisen eli havaintojen yhdistämisen ja arvoituksen ratkaisemisessa eli tulosten tulkitsemisen vaiheissa. Tutkimusaineisto on materiaalia, josta tutkimus tehdään ja se kertoo vain siitä mitä ihmiset ovat kuvanneet ja kirjoittaneet. Tutkija löytää vasta analysoinnin jälkeen tutkimuksen kiinnostavan asian. Tämä analysointi tarkoittaa havaintojen ryhmittelyä ja yhdistämistä ja näistä voidaan tehdä tulkintoja. (Vilka 2006, 81.)

Tutkimusaineisto tiivistetään ensin helpommin käsiteltävään muotoon ja tämän pelkistämisen avulla saadaan tutkimusaineisto helpommin hallittavammaksi. Tutkimusaineisto ryhmitellään eli aineisto karsitaan erillisiksi ja karkeiksi joukoiksi. Sen jälkeen havainnot yhdistetään etsimällä havainnoista yhteisiä piirteitä, joiden avulla

muotoillaan havainnoista sääntö, joka pätee koko tutkimusaineistoon. Tämä havaintojen pelkistäminen on sisällönanalyysia. (Vilka 2006, 82.)

Aineiston analyysin aloitin tammikuussa 2011. Kyselylomakkeissa oli monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Vastaukset palautettua on vastauslomakkeet numeroitu vanhempien osalta numeroin 1-7 ja henkilökunnan 1-4. Luin vastaukset ensin useaan kertaan ja sen jälkeen kävin kysymyksiä läpi yksi kerrallaan ja kirjasin kaikki vastaukset kysymys kerrallaan. Kirjasin itselleni tukkimiehen kirjanpidolla, kuinka moni toi samantyyllisiä asioita esille. Avoimissa kysymyksissä pelkistin esiin tulleet vastaukset karkeiksi joukoiksi eli pelkistin vastaukset. Tämän jälkeen mietin pelkistetyille ilmauksille yhteisen nimittäjän eli yläkäsitteen, yhteisten piirteiden ta-
kia. Monivalintakysymyksissä laskin suoraan vastaukset.

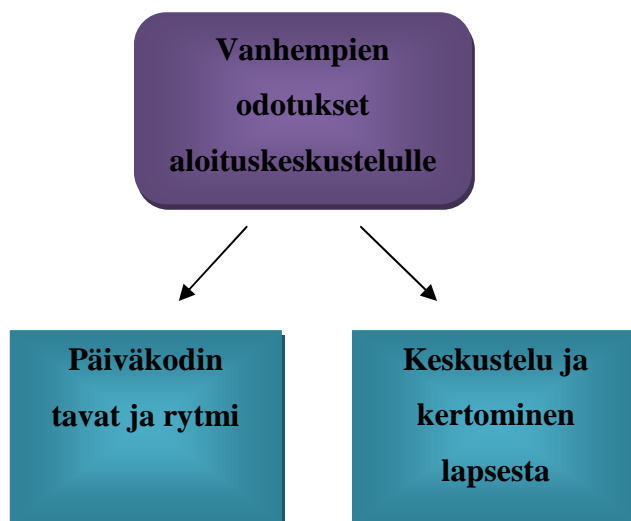
6.1.1 Vanhempien vastaukset aloituskeskustelusta

Syksyllä 2010 aloitti Tyttölän päiväkodissa Karuselli ja Kuperkeikka ryhmissä yhteensä kahdeksan uutta lasta, heidän perheillään oli mahdollisuus aloituskeskusteluun ennen päivähoiton aloitusta. Jokaiselle aloituskeskusteluun osallistuneelle perheelle lähetettiin marraskuussa 2010 kysely (Liite 1), joka käsitteli aloituskeskustelua ja tutustumiskäyntejä Tyttölän päiväkodissa. Kyselyyn vastasi seitsemän lapsen vanhempaa. Kuviossa 1 on kuvattuna, kuinka yläkäsite on muodostunut vanhempien vastauksista odotuksille aloituskeskustelusta.

PELKISTÄMINEN	YLÄKÄSITE
Päivän kulku Arki ja toimintatavat Ryhmän tavat Päiväohjelma Arki ja rutiinit	Päiväkodin tavat ja rytmi
Oman lapsen erityispiirteistä kertominen Keskustelu lapsen tavoista ja taidoista Lapsen tavoista ja tottumuksista kertominen	Keskustelu ja kertominen lapsesta

Kuvio 1. Yläkäsitteen muodostaminen vanhempien odotuksista aloituskeskustelulle.

Aloituskeskusteluun liittyvät odotukset vanhempien osalta on tiivistetty kuvioon 2.

Kuvio 2. Vanhempien odotukset aloituskeskustelulle.

Suurin osa vanhemmista odotti keskustelulta tietoa päiväkodin tavoista ja rytmistä. He odottivat tietoa mm. päiväkodin päivän kulusta, toimintatavoista ja päiväohjelmasta.

Vastaaja 2.

”saada tietoa päiväkodin arjesta ja rutiineista”

Vastaaja 4.

”mahdollisuus rauhassa keskustella päiväkotiryhmän tavoista”

Odotukset toteutuivat kaikilla kysymykseen vastanneilla. Kaikki vanhemmat kokivat myös tulleen kuulluksi aloituskeskustelussa. Aloituskeskusteluun käytetty aika vaihteli eri perheillä, kolmella aloituskeskusteluun oli käytetty aikaa 30-60 minuuttia, kolmella 60-90 minuuttia ja yhdellä yli 90 minuuttia. Kaikkien mielestä käytetty aika oli sopiva, joten johtopäätöksenä voidaan pitää, että ajan käyttö on yksilöllistä kaikkien perheiden kanssa ja että aikaa kannattaa varata vähintään tunti aloituskeskusteluun. Kaikki vastanneet kokivat saaneensa tukea aloituskeskustelusta päivähoidon aloitukseen. Kysymykseen millaista tukea he olivat saaneet, oli vastauksissa kirjattu mm. kokemus lapsen asioiden huomioon ottamisesta, vastausten saaminen kysymyksiin, tieto päiväkodin käytännöistä, tietoa päivähoidon aloituksesta lapsen kannalta ja positiivinen kuva päiväkodista.

Vastaaja 1.

”Monet pelot ja jännitykset helpottuivat tarhan aloitukseen liittyen. Huomasi, että lapsen totutut tavat huomioidaan tarhassa niin pitkälle kuin mahdollista. Kuuli yleistä tietoa siitä, miten päiväkodin aloitus yleensä sujuu. Tutustui fyysisiin tiloihin ja hoitajiin.”

Vastaaja 7.

”Tietoa käytännöistä ja päiväkodin arjesta se tuntui tärkeältä, että tietää kuinka toimitaan. Oli myös hyvä kun keskustelimme lapsen asioista ja siitä kuinka huomioida päivähoidon aloitus lapsen kannalta.”

Vastaaja 4.

”Koin että lapsen asiat huomioitiin hyvin. Lapsi oli helppo tuoda päiväkotiin kun oli valmiiksi positiivinen kuva paikasta.”

Kyselyssä vanhemmat saivat kertoa kehittämisideoitaan aloituskeskusteluun. Yksi kehittämisidea oli

Vastaaja 1.

” jos alku tuntuu vaikealta lapsen kannalta, voisi ehkä pian pv-kodin alun jälkeen olla uusi keskustelu.”

Tämä kehittämisidea on projektin myötä toteutunut ja siihen on luotu mahdollisuus Tyttölän päiväkodissa. Yksi kehittämisidea oli luoda aloituskeskusteluun jonkinlainen runko.

Vastaaja 4.

”Keskustelua voisi ehkä hieman helpottaa jos keskustelulle olisi jonkinlainen runko valmiina. Kaikki asiat kun ei välttämättä tule varsinkaan ensikertalaiselle (vanhemmalle) mieleen kun kaikki on uutta ja jännittävää.”

Tähän kiinnitettiin huomiota ja vanhemmille lähetettävässä kirjeessä kerrotaan tarkemmin mitä aloituskeskustelussa käydään läpi (Liitteet 3 ja 4). Yhdessä kehittämisideassa toivottiin enemmän perehtymistä alle 1 -vuotiasta lasta koskeviin neuvo-

lan ohjeistuksiin. Työryhmässä keskustelimme tästä ja pidimme hyvänä ajatuksena lisätä neuvolan kanssa yhteistyötä alle 1-vuotiaiden lasten asioissa.

6.1.2 Vanhempien vastaukset tutustumiskäynneistä

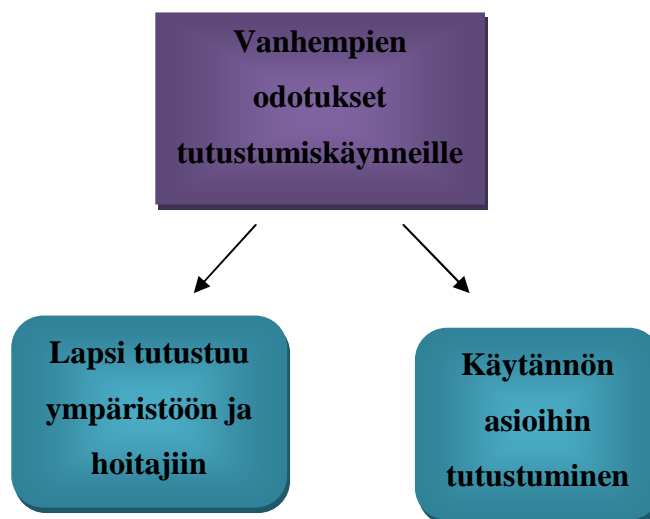
Kuusi vanhempaa vastasi käyneensä tutustumiskäynnillä lapsen kanssa ja yksi vastasi, ettei käynyt, mutta heillä oli ollut mahdollisuus pehmeään laskuun ennen hoidon aloitusta. Kaksi vanhempaa vastasi käyneensä kerran ja kolme vastasi käyneensä kaksi kertaa tutustumiskäynnillä. Vanhempi, jolla oli ollut mahdollisuus pehmeään laskuun, ei vastannut kysymykseen ja yksi oli käynyt useamman kerran hakiessaan vanhempaa lastaan päivähoidosta. Vanhempien mielestä tutustumiskäynti kertoja oli sopivasti. Tutustumiskertojen määrä herätti keskustelua työryhmässä. Tarjosimmeko riittävästi mahdollisuutta vanhemmille käydä tutustumassa useammin? Munter (2001, 56, 58) pitää vähimmäisvaatimuksena viikon jaksoa tutustumisessa hoidon alettua. Tällöin vanhempi on mukana lapsen kanssa päiväkodissa ja asteittain aikaa ilman vanhempaa voidaan pidentää. Näin voidaan ehkäistä ratkaisevasti lapsen emotionaalista kuormitusta mikä myös todennäköisesti vaikuttaa suotuisasti lapsen fyysiseen terveydentilaan.

Kuviossa 3 on kuvattuna, kuinka yläkäsite on muodostunut vanhempien vastauksista odotuksille tutustumiskäynneistä.

PELKISTÄMINEN	YLÄKÄSITE
Lapsi näkee mihin on tulossa Näyttää lapselle paikat ja nähdä hoitajat Tutustuttaa lasta uuteen ympäristöön Tutustuu hoitajiin ja fyysisiin tiloihin	Lapsi tutustuu ympäristöön ja hoitajiin
Nähdä päiväntouhuja Ruokailujen ja pukemisen käytännöt Päiväkodin touhuissa mukana	Käytännön asioihin tutustuminen

Kuvio 3. Yläkäsitteen muodostaminen vanhempien odotuksista tutustumiskäynneille.

Vanhempien odotukset tutustumiskäynneille on tiivistetty kuvioon 4.

Kuvio 4. Vanhempien odotukset tutustumiskäynneille.

Vanhemmat odottivat eniten tutustumiskäynneiltä, että lapsi tutustuu päiväkodin ympäristöön ja hoitajiinsa. Toiseksi eniten odotuksia oli käytännön toimintaan tutustumisessa, kuten laulu/loruhetket, ruokailut, pukemiset ja että voisi seurata lapsen mukana oloa ryhmässä.

Vastaaja 2.

”Tutustuttaa lasta uuteen ympäristöön ja seurata itse kuinka lapsi tilanteeseen suhtautuu sekä tutustua siihen kuinka eri tilanteet kuten ruokailut ja pukemiset käytännössä hoidetaan.”

Vastaaja 1.

”Tutustuu hoitajiin ja fyysisiin tiloihin ja että ”tädit” tutustuu lapseen ja lapsi ”täteihin.””

Viisi vanhempaa vastasi, että odotukset toteutuivat ja kaksi, että ne toteutuivat osittain. Yhden vanhemman mielestä olisi ollut kiva nähdä enemmän päiväntouhuja. Yhden vanhemman odotuksena oli, että lapsi otettaisiin jo osaksi ryhmän toimintaa tutustumiskäynnillä. Nämä odotukset ja toiveet olisivat varmaan toteutuneet paremmin, jos tutustumiskäynntejä olisi useampia.

Kehittämisideoina vanhemmilta tuli kaksi. Toinen oli parempi valmistautuminen alle 1-vuotiaan lapsen tutustumiskäynteihin ja toinen oli käytännön asioiden vielä tarkempi selvittäminen ensi kertaa päivähoitoon tulevalle.

6.1.3 Henkilökunnan vastaukset aloituskeskustelusta

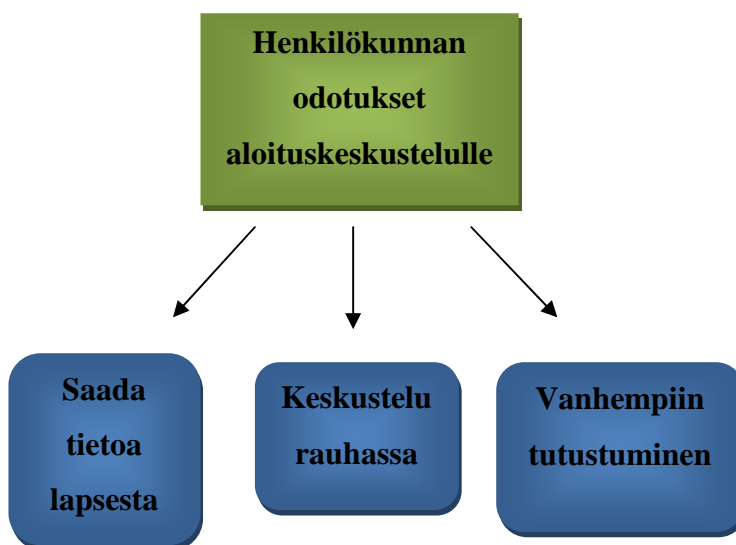
Henkilökunnasta neljälle, niille jotka olivat pitäneet aloituskeskustelun syksyllä 2010 päivähoiton aloittavalle lapsen vanhemmalle, jaettiin kyselylomakkeet. Kaikki neljä vastasivat kyselyyn. Henkilökunnan vastauksista odotuksista aloituskeskustelusta nousi päällimmäisenä saada tietoa lapsesta, hänen tavoistaan, tottumuksista ja tarpeistaan. Toisena oli saada tutustua vanhempiin ja kuulla vanhemmilta heidän lapsestaan. Kolmantena oli saada rauhassa ajan kanssa keskustella vanhempien kanssa.

Kuviossa 5 on kuvattuna, kuinka yläkäsite on muodostunut henkilökunnan vastauksista odotuksille aloituskeskustelulle.

PELKISTÄMINEN	YLÄKÄSITE
Tietoa lapsen tavoista, tottumuksista, mieltymyksistä, taidoista Tietoa kasvatuskäytännöistä ja lapsesta Lapsesta tärkeää tietoa vanhemmilta Lapsen tavat ja tarpeet	Saada tietoa lapsesta
Vanhempiin tutustuminen Tutustua vanhempiin Vanhempien kanssa keskustelu	Vanhempiin tutustuminen
Keskustelu rauhassa Rauhassa keskustelu	Keskustelu rauhassa

Kuvio 5. Yläkäsitteen muodostaminen henkilökunnan odotuksista aloituskeskustelulle.

Kuvioon 6 on tiivistetty henkilökunnan odotukset aloituskeskustelulle.

Kuvio 6. Henkilökunnan odotukset aloituskeskustelulle.

Henkilökunta nimesi kolme tärkeintä asiaa aloituskeskustelulle ja niistä keskeisimpinä tulivat esille:

- Lapselle tärkeät asiat vanhempien kertomana
- Keskustelun tunnelma
- Keskustelu vanhempien kanssa

Lapselle tärkeistä asioista tuli esille tieto lapsen yksilöllisistä tavoista ja tarpeista. Keskustelun tunnelmasta henkilökunta kertoi sen olevan lämmin, luottavainen, avoin ja rauhallinen. Keskustelusta vanhempien kanssa päivähoiton henkilökunnan mielestä vanhemmilla oli tilaisuus rauhassa kysellä mieltä askarruttavista asioista ja vanhempi voi kertoa myös päivähoitoon odotuksistaan.

Vastaaja 4.

”Keskustelun ”tunnelma” lämmin – luottavainen – avoin”

Aloituskeskustelu toi tukea kaikkien neljän vastanneen mielestä päivähoiton aloitukseen.

Vastaaja 1.

”Tiesi jotain lapsesta etukäteen, yhteisyö vanhempien kanssa tuntui helpolta heti hoidon aloituksesta lähtien”

Vastaaja 2.

”Ryhmän aikuiset saivat jo ennen lapsen aloitusta tietoa lapsen tavoista ja totumuksista, joten oli helpompi ymmärtää lasta, sekä helpottaa esim. hänen ikävää.”

Haasteelliseksi jonkin asian aloituskeskustelussa koki kaksi vastanneista. Haastavaa oli löytää aikaa aloituskeskustelulle vanhempien aikataulujen ja henkilökunnan työvuorojen puitteissa. Haastavana koettiin kertoa oleellinen tieto päivähoiton aloituksesta ja poimia se oleellinen vanhempien lapsestaan kertomasta. Projektin myötä kehiteltiin henkilökunnalle aloituskeskusteluun runko (Liite 5), jonka tarkoituksena on myös auttaa oleellisen tiedon vaihtamiseen vanhempien ja henkilökunnan välillä.

Kehittämisisideoina henkilökunnalta aloituskeskusteluihin tuli jonkinlaisen tietopakettin ja kyselylomakkeen teko, jonka vanhemmat voisivat etukäteen täyttää ja minkä pohjalta keskustelu voitaisiin käydä. Tähän kehittämisisideaan projekti vastaa siinä, että uudistimme vanhemmille lähtevän kirjeen (Liitteet 3 ja 4) ja kokosimme siihen asioita, joita vanhempien kanssa aloituskeskustelussa käydään läpi.

Toisena ideana oli tehdä aloituskeskustelusta runko, joka lähetettäisiin päivähoitopäätöksen mukana. Tämän vanhemmille lähetettävän aloituskeskustelurunkoidean hylkäsimme, koska vanhemmille lähtee päivähoitopäätöksen mukana paljon lomakkeita ja tiedotteita, joten paperitiedotteita ei haluttu lähettää enempää. Niinpä päädyimme uudistettuun vanhemmille lähetettävään kirjeeseen (Liitteet 3 ja 4). Projektissa aloituskeskustelusta tehtiin runko (Liite 5) henkilökunnalle.

Kehittämisisideana oli myös, että henkilökunnan pitäisi enemmän keskittyä kuuntelemaan vanhempien toiveita, ei niinkään antaa info-tietoa. Tämä kehittämisisidea on hieman ristiriidassa vanhempien vastauksiin, jotka toivovat paljon tietoa päiväkodin toiminnasta ja arjesta. Mutta toisiaan poissulkevia nämä kaksi eivät suinkaan ole.

6.1.4 Henkilökunnan vastaukset tutustumiskäynneistä

Kaikki vastanneista pitivät tutustumiskäynnejä tarpeellisina. Onnistuneina asioina pidettiin lapsen tutustumista hoitopaikkaan, lapsiin ja hoitajiin. Myös sitä, että henkilökunta tutustui lapseen ja vanhempiin. Hyvänä asiana pidettiin sitä, että aloituskeskustelun myötä tiesi mm. lapsen lempileikeistä, tavaroista, unikavereista.

Haasteelliseksi koettiin tutustumiskäynneissä aika ja työntekijäresurssit. Toiminnan lomassa järjestetyssä tutustumisessa ei ole aina aikaa vastata vanhempien kysymyksiin niin hyvin kuin henkilökunta haluaisi. Pohdintaa herätti myös se, että olisiko hyvä järjestää tutustumistilanne niin, ettei muita lapsia olisi leikeissä vai meneekö lapsi suoraan mukaan toimintaan. Vanhempien toiveissa oli, että lapsi pääsisi osaksi ryhmän toimintaa tutustumisissa. Tämä tukee ajatusta, että lapsi menisi lapsiryhmään mukaan leikkimään heti alussa. Suurin osa kävi kuitenkin vain 1-2 kertaa tutustumassa, joten useamman tutustumiskerran aikana nämä molemmat vaihtoehdot toteutuisivat. On myös tietenkin tärkeää huomioida lapsen temperamentti ja jokainen lapsi yksilöllisesti, meneekö hän heti leikkimään muiden kanssa vai katseleeko ensin sivusta ja tutustuu siten. Aloituskeskustelun tärkeys tulee esille tässä, kun vanhempien kanssa keskustellaan lapsen luonteenpiirteistä.

Kehittämideoita tutustumiskäynteihin tuli yksi.

Vastaaja 2.

”Löytää aikaa yhdessäoloon lapsen kanssa ja ehkä jotenkin saada muutama lapsi ryhmästä ”tukilapseksi”, joille on puhuttu tulevasta uudesta kaverista etukäteen ja jotka siten rohkaistuisivat heti ottamaan touhuihin mukaan ja ”tutustuttaa” uutta kaveria leikkeihin (isommilla onnistuu)”.

6.2 Projektin tuotokset

Projektin aikana tein yhteistyössä työryhmän kanssa vanhemmille päivähoitopäätöksen mukana lähetettävän kirjeen Karuselli ryhmään (Liite 3) ja Kuperkeikan ja Kärrynpyörän ryhmiin (Liite 4). Tarkoituksena oli, että vanhemmat saavat heti päivähoi-

topäätöksen tullessa kotiin infoa aloituskeskustelusta ja kuinka päivähoiton aloitukseen kannattaa valmistautua. Projektin alussa tehtyä kirjettä (Liite 8) muokattiin omahoitajakäytännön kehittämisen ja tutkimustulosten perusteella. Vastauksissa yksi vanhemmista toivoi jonkinlaista aloituskeskustelurunkoa, johon kirje osaltaan vastaa. Alkuperäiseen kirjeeseen verrattuna uuteen kirjeeseen tuli maininta, että päiväkodin henkilökunta ottaa yhteyttä perheeseen ja sovitaan aika aloituskeskustelulle.

Aloituskeskustelun runko henkilökunnalle (Liite 5) muovautui tutkimustulosten perusteella, joissa sitä toivottiin. Aloituskeskustelurungon pohjana on käytetty myös teorian tietoutta päivähoiton aloituksesta ja Nokian kaupungin vasu lomakkeita (lapsen varhaiskasvatussuunnitelma).

Tärkeitä asioita -lomakkeen (Liite 6) tein jo projektin alussa ja se vastasi henkilökunnan tarpeeseen kertoa vanhemmille päiväkodin yleisistä tärkeistä ja huomioitavaista asioista. Tarkoituksena on, että vanhemmat saavat Tärkeitä asioita -lomakkeen mukaansa aloituskeskustelussa ja sitä käydään läpi vanhemman kanssa yhdessä.

Projektin myötä tein yhteenvedon päivähoiton aloituksesta Tyttölän päiväkodissa (Liite 7). Sen tarkoituksena on olla henkilökunnan tukena yhteisen käytännön muodostamisessa ja perehdytyksessä uusille työntekijöille.

Projektin edetessä aloimme kehittää Tyttölän päiväkodissa omahoitajakäytäntöä, jonka kehittäminen jatkuu edelleen. Omahoitaja käytännön tarpeellisuus pienillä (alle 3-vuotiaat) nousi teorian tietoudesta, jossa sen merkitystä korostettiin.

6.3 Päivähoiton aloitus Tyttölän päiväkodissa

Projektin tarkoituksena oli kehittää päivähoiton aloitusta Tyttölän päiväkodissa niin, että se olisi lasta tukevaa ja vanhemmat siihen enemmän mukaan ottavaa. Tarkoituksena oli myös, että päivähoiton henkilökunta saa työvälineitä ja yhdenmukaisen tavan toimia päivähoiton aloituksessa. Näihin projekti vastasi luomalla yhtenäisen tavan toimia päivähoiton aloituksessa vanhempia kuulemalla aloituskeskustelujen avulla. Työvälineitä henkilökunta sai aloituskeskustelurungosta (Liite 5) ja yhtenä-

sistä, kirjatuiista asioista päivähoidon aloitukseen liittyen (Liite 7). Projektin myötä heräsi keskustelu omahoitajuudesta Karuselliryhmässä, joka on alle 3 -vuotiaiden lasten ryhmä. Henkilökunta on päättänyt projektin loputtua jatkaa omahoitaja keskustelua ja sen kehittämistä Karuselli-ryhmässä Tyttölän päiväkotiin sopivaksi. Projektin aikana kirjasin yhteenvedon päivähoiton aloituksesta Tyttölän päiväkodissa (Liite 7). Tämän tarkoituksena on, että kaikki työntekijät tietävät lukemalla sen kuinka päivähoiton aloitus hoidetaan Tyttölän päiväkodissa.

Päivähoitopäätöksen mukana lähetetään vanhemmille kirje lapsen ryhmästä riippuen. Karusellissa on omansa (Liite 3) ja Kuperkeikka- ja Kärrynpyörä- ryhmässä omansa (Liite 4). Karuselliryhmässä henkilökunta keskustelee ja sopii lapselle omahoitajan. Kuperkeikka- ja Kärrynpyörä- ryhmässä sovitaan työntekijä, joka vastaa lapsen aloituskeskustelusta. Valittu työntekijä ottaa hyvissä ajoin ennen päivähoiton aloitusta yhteyttä perheeseen ja sopii aloituskeskusteluajan. Yhteydenottoon päiväkodista päädyttiin teorian tiedon pohjalta, jossa sitä korostettiin. Se koettiin myös tervetuloa toivotuksena perheelle päiväkodin puolelta. Aloituskeskusteluun on hyvä varata noin tunti aikaa ja keskustelu käydään mahdollisuuksien mukaan ilman lasta. Keskustelu ilman lasta koettiin erittäin hyvänä, koska silloin on mahdollisuus rauhassa keskustella perheen ja lapsen asiat. Näin myös lapselle mahdollistuu hänen ensimmäisellä tutustumiskerrallaan tutustuminen häntä kiinnostaviin leikkeihin ym. eikä aikuisten välistä tiedotusasiaa kuunnellen. Jos molemmat vanhemmat eivät pääse keskusteluun, toivotaan paikalle se vanhempi, joka on ollut pääsääntöisesti lapsen kanssa ennen hoidon aloitusta.

Aloituskeskustelu käydään aloituskeskustelurunkoa (Liite 5) apuna käyttäen. Tärkeitä asioita -lomake (Liite 6) käydään läpi vanhemman kanssa ja annetaan se kotiin mukaan. Aikaisemmin Tärkeitä asioita -lomakkeen sisältämät asiat käytiin läpi ohimennen vanhemman tutustuessa lapsen kanssa ja uusille vanhemmille järjestetyssä infotilaisuudessa, jota ei enää tänä päivänä käydä sen pienen osallistujamäärän takia. Nyt vanhemmat saavat tärkeät asiat yhteen koottuna ja voivat palata niihin myöhemminkin. Vanhemman kuvaus lapsesta ja sovitut asiat kirjataan vasuun, jonka vanhempi allekirjoittaa. Vasuun kirjaus otettiin projektin myötä uutena käytäntönä, koska jo varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan varhaiskasvatuksen perustuvan hoidon alussa yhteistyössä vanhempien kanssa laadittuun lapsen varhais-

kasvatussuunnitelmaan. Näin myös henkilökunnasta kaikki voivat lukea lapsesta kirjatut asiat.

Aloituskustelussa sovitaan myös vanhemman kanssa tutustumiskäynneistä. Kannustetaan vanhempia kahden viikon pehmeään laskuun mahdollisuuksien mukaan. Tällä hetkellä vanhemmilla ei ole mahdollisuutta ilman virallista hoidon aloitusta jättää lasta hoitoon yksin, koska vakuutus astuu voimaan vasta siitä päivästä, kun maksu päivähoidosta alkaa kertyä. Tutustumiskäynneistä kerrotaan sen tavoitteet ja tarkoitus. Vanhemmalle kerrotaan, että lapselle on hyvä kertoa kotona päiväkodista ja työntekijästä, joka oli aloituskustelussa mukana. Vanhemmalle kerrotaan, että sama työntekijä, joka on ollut aloituskustelussa, on mukana ainakin ensimmäisellä tutustumiskerralla. Aloituskustelun lopuksi voidaan esitellä ja kiittää vanhemman kanssa päiväkodin tilat.

Tutustumiskäynnit on hyvä sopia niin, että sama työntekijä, joka on ollut aloituskustelussa vanhemman kanssa, on tutustumiskäyntien aikana paikalla ja vastaanottamassa lasta. Sovitut tutustumiskäyntikerrat merkataan ryhmän kalenteriin ja sovitaan ryhmän henkilökunnan kesken tarvittavat työvuoromuutokset. Tutustumiskäyntien tarkoituksena on, että vanhempi tutustuu yhdessä lapsen kanssa päiväkotiin ensin lyhyempiä ja sitten pidempiä aikoja. Pehmeän laskun aikana lapsi jää vähitellen pieniksi ajoiksi ilman vanhempaansa hoitoon. Tämä pehmeä lasku on vanhempien itsensä päätettävissä haluavatko he maksaa päivähoiton aloituksesta hieman aikaisemmin lapsen tutustuessa. Tutustumiskäynnit on hyvä sopia eri aikoihin päivästä, jolloin lapsi ja vanhempi näkee päivän erilaiset toiminnot päiväkodissa. Riippuen lapsesta, hänen luonteestaan ja temperamentistään ensimmäisillä tutustumiskerroilla lapsi voi katsella rauhassa sivusta päiväkodin touhuja ja vähitellen osallistua omaa tahtiaan toimintaan mukaan.

7 PROJEKTIN ARVIOINTI JA POHDINTA

Projektin tarkoituksena oli kehittää päivähoiton aloitusta niin, että se olisi lasta tukevaa ja vanhemmat siihen enemmän mukaan ottavaa. Tarkoituksena oli myös, että päivähoiton henkilökunta saa työvälineitä ja yhdenmukaisen tavan toimia päivähoiton aloituksessa. Näihin kaikkiin projekti antoi vastauksen ja sitä kautta projekti oli onnistunut.

Projektissa ei yleensä ole tutkimuksellista osaa, mutta halusin liittää sen osaksi projektia tarvittavan tiedon hankkimiseksi. Näin vanhempien ja henkilökunnan näkemys tuli paremmin esille. Päädyin projektissa laadulliseen tutkimukseen, koska halusin nimenomaan kokemuksellista tietoa vanhemmilta ja henkilökunnalta. Laadullisen tutkimuksen mukaan ottaminen lisäsi myös projektin tulosten luotettavuutta. Otin vanhemmat ja henkilökunnan mukaan kyselyn muodossa ja näin sain arvokasta tietoa heidän kokemuksistaan uudelta tavasta toimia aloituskeskustelussa ilman lapsen läsnäoloa. Vastauksista sain sisällönanalyysin avulla vastaukset tutkimuskysymyksiin, millaisena vanhempi koki päivähoiton aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnit sekä millaisia kokemuksia työntekijälle tuli aloituskeskustelusta ja tutustumiskäynneistä?

Henkilökunnasta kaikki vastasivat kyselyyn, mikä myös kuvastaa mielestäni henkilökunnan sitoutuneisuutta ja kiinnostusta asiaa kohtaan. Vanhemmista yksi jätti vastaamasta, joten koin vastausprosentin olevan erittäin hyvä. Myös tästä voi johtopäätöksenä sanoa, että vanhemmat kokevat päivähoiton aloituksen olevan tärkeä kehittämisen kohde ja he haluavat olla osana sen kehittämisessä.

Perehtyessäni kirjallisuuteen sain paljon uutta tietoa ja näin päivähoiton aloitus Tyttölän päiväkodissa pohjaa tutkittuun tietoon, jossa lapsi on keskiössä. Ilman tätä opinnäytetyötäni ei aikaa niin perusteellisen teorian tiedon ja tutkimustiedon hankkimiseen olisi ollut. Projektin haasteena kuitenkin olivat juuri aikaresurssit. Keskustelulle henkilökunnan kesken olisin halunnut enemmän aikaa. Perustyö vaatii niin paljon henkilökunnalta ja on käytännön asioita, joita arjessa käydään niin paljon, ettei siihen yksinkertaisesti ollut enemmän aikaa. Mutta uskon ja toivon, että jatkossa ke-

hitämme koko ajan kokemuksemme myötä päivähoidon aloitusta. Projekti oli hyvä aloitus ja pohja sen edelleen kehittämiseksi.

Haasteelliseksi projektissa koin myös teoretiedosta tärkeäksi koetun pehmeä laskun toteuttamisen, joka olisi hyvä olla kaksi viikkoa. Pehmeän laskun tarkoituksena on, että vanhemmat voivat jättää vähitellen lapsen pieniksi ajoiksi hoitoon. Nykyinen vakuutus- ja laskutusjärjestelmä ei ota tätä huomioon, vaan vanhempien on tehtävä itse valinta maksavatko täyden päivähoitomaksun pehmeästä laskusta. Tähän tulee toivottavasti muutos lähitulevaisuudessa ja vanhemmilla olisi mahdollisuus maksuttomaan pehmeään laskuun.

Projektin myötä keskusteluun nousi myös alle 3 -vuotiaiden ryhmässä omahoitajuus, jonka kehittämistä Tyttölän päiväkodissa jatketaan projektin päättymisen jälkeen. Mediavastaavan roolissa haluan projektin päättymisen jälkeen tehdä päiväkodin nettisivuille oman osionsa vanhemmille päivähoiton aloituksesta Tyttölän päiväkodissa.

Projektin eettisyyden pyrin huomioon ottamaan erityisesti tehdessäni tutkimuksellista osuutta josta kertoo tutkimusluvan hankkiminen koulutoimenjohtaja Tuomas Erkkilältä ja tutkimuslupa-anomuksen hankkiminen vs. johtaja Kirsi Sieviseltä. Kyselylomakkeet pyrin suunnittelemaan niin, ettei vastaajien henkilöllisyys paljastuisi. Vastaukset palautettiin suljetuissa kirjekuorissa päiväkodille ja vain minä tutkimuksen toteuttajana luin vastaukset.

Projekti pysyi aikataulussaan hyvin. Vanhemmille lähetettävä ja henkilökunnalle työvälineeksi tehty materiaali valmistui ajallaan. Opinnäytetyö oli myös raportoinnin osalta valmis aikataulun mukaisesti. Haasteena minulle opinnäytetyön raportoinnissa oli muistaa projektin ja tutkimuksen yhdistäminen mutta koen onnistuneeni siinä hyvin. Koen projektin myötä saaneeni todella paljon tärkeää tietoa päivähoiton aloituksesta ja koen sen auttavan minua varhaiskasvatuksen ammattilaisena työnteossa ja perheiden kohtaamisessa.

Haasteena koin raportoinnissa myös termien käytön, kuten termit varhaiskasvatus, päivähoito, kasvattaja ja hoitaja. Kirjallisuudessa näitä kaikkia käytetään, joten päädyin käyttämään raportoinnissa asiayhteydestä riippuen näitä kaikkia termejä. Esi-

merkiksi itselleni varhaiskasvatuksen aloitus kuulostaisi vieraalta ja vanhemmille ajattelisin sen kuulostavan vielä vieraammalta termiltä, joten halusin ehdottomasti käyttää termiä päivähoiton aloitus. Myöskään termiä varhaiskasvatuspäätös ei ole, joten olen käyttänyt termiä päivähoitopäätös. Tulevaisuudessa tullaan varmaan käyttämään termiä varhaiskasvatus enenevässä määrin, mutta tällä hetkellä termit sekoittuvat asiasisällöstä riippuen.

Oman tietämykseni syventäminen, ammattitaidon lisääminen ja yhtenäisten käytäntöjen vakiinnuttaminen päivähoiton aloituksessa oli olennaista opinnäytetyön aihetta valitessani. Nämä kaikki toteutui projektissa hyvin. Sain erittäin paljon teorian tiedon ja tutkimuksen kautta tietoutta oman ammatillisen kasvuni tueksi. Opinnäytetyöni oli myös työelämälähtöinen ja sitä kehittävä. Uusi työtapa, joka projektin myötä syntyi jää myös pysyväksi työmuodoksi Tyttölän päiväkotiin, joten koen projektin onnistuneen siinä erittäin hyvin.

Opinnäytetyön tekeminen oli haasteellinen, mielenkiintoinen, uusia ajatuksia avaava kokemus ja ennen kaikkea lapsen näkökulmaa esille tuova.

*En anna vain lastani
annan kaikkeni
luovun ja luovutan
itseltäni pois
huolehdittavaksi*

*Päiväkodin portilla
kun käsi jaksaa vilkuttaa
lähettää suukkoja loputtomiin
vielä ensimmäisissä liikennevaloissa
vielä työni äärellä
viipyy mielessäni
katseen pyyntö
Älä unohda, tule pian*

*Lähetän terveiseni
olen jo matkalla
luotasi luoksesi
kiireisissä kohdissa
sydän liikahtaa sinne päin
ei niin tärkeää, täyttä täällä
ettei mieleeni mahtuisi*

*Päiväkodin portilla
kun tunnit ovat vilkutusten välissä
löydän kiikkujani
likaisen janoisen iloisen
Ihmeeni*

*Sydän liikahtaa Teihin päin
olen kiitollinen hyvästä hoidosta
-Marja Kaskela-*

LÄHTEET

Hautamäki, A. 2001. Kiintymyssuhdeteoria. Teoksessa Sinkkonen, J & Kalland, M. Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. Helsinki: WSOY, 13-66.

Juusola, M. 2008. Apua päivähoiton aloitukseen. Viitattu 28.2.2011

http://www.vauva.fi/artikkeli/taapero/283/apua_paivahoidon_aloitukseen

Kalland, M. 2006. Lapsiperheen hyvinvointi. Viitattu 7.4.2011

http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/BDF3EA0-A525-45F7-B1EF-D7D86DC02570/0/Lapsiperheenhyvinvointi_kalland_3_.pdf

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta- opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes. Oppaita 63. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Jyväskylä: Stakes.

Laki lasten päivähoitosta 1983/304.

Lund, T. 2009. Taapero päivähoitossa. Auta lasta kasvamaan. 28.11.2009 Viitattu 27.10.2010

<http://autalastakasvamaan.blogspot.com/2009/03/taapero-paivahoidossa.html>

Lund. T. Koulutusaineisto. Viitattu 28.2.2011

http://www.sosiaalitaito.fi/ep/tiedostot/tarja_lund_koulutusaineisto_os1.pdf

Lund, T. ja Soukankujan päiväkodin työryhmä. 2003. Miten Soukankujan päiväkodissa autetaan lasta kasvamaan. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 238-256.

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään – näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Vantaa: Pedatieto.

Munter, H. 2001. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. Pienet päivähoitossa. Alle kolmi-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 35–63.

Paasivaara, L., Suhonen, M. & Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Piironen-Malmi, U. & Strömberg, S. 2008. Välittämisen pedagogiikka. Helsinki. Tammi.

Salonen, S. 2003. Kiintymyssuhteen merkitys elämänkaaren aikana. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 44-77.

Sinkkonen, J. 2003. Lapsen kiintymyssuhteen syntyminen ja sen häiriöt. Teoksessa Niemelä, P., Siltala, P. & Tamminen, T. 2003. Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Helsinki: WSOY, 92-106.

Siren-Tiusanen, H. 2001. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 15-33.

Tuliharju, A. 2004. Auta lasta kasvamaan. Päivähoidon ja lasten ennaltaehkäisevän mielenterveystyön kehittämishanke 2001-2003. Loppuraportti. Kuopio: Kuopion sosiaali- ja terveyskeskus.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Oppaita 56. Saarijärvi: Stakes.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.

Kyselylomake vanhemmille

Taustatiedot

1. Kuinka monta lasta perheeseen kuuluu? _____
2. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen enemmän kuin yksi niin onko joku perheenne lapsista ollut aikaisemmin päivähoitossa?

- Kyllä
 Ei

Aloituskeskustelu

3. Tarjottiinko teille mahdollisuutta aloituskeskustelulle?

- Kyllä
 Ei

4. Kuka/ketkä perheestänne olivat aloituskeskustelussa mukana?

- äiti
 isä
 ei kukaan

5. Miten koitte ajankohdan aloituskeskustelulle järjestyvän päiväkodin puolesta?

- Helposti
 Melko helposti
 Ajankohta oli vaikea löytää
 Ajankohtaa ei löytynyt

6. Mitä odotuksia teillä oli aloituskeskustelulle?

7. Toteutuivatko odotuksenne?

- Kyllä
 Joiltakin osin
 Ei

8. Koittekko tulleenne kuulluksi aloituskeskustelussa?

- Kyllä
- Joiltakin osin
- Ei

9. Jos vastasit edelliseen joiltakin osin tai ei niin mitkä asiat olivat sellaisia, joissa ette kokeneet tulleenne kuulluiksi?

10. Kauanko aloituskeskusteluun käytettiin aikaa?

- alle 30 min
- 30-60 min
- 60- 90 min
- yli 90 min

11. Oliko aloituskeskusteluun varattu aika mielestänne

- Liian lyhyt
- Sopiva
- Liian pitkä

12. Saittekko aloituskeskustelusta tukea päivähoiton aloitukseen?

- Kyllä
- Ei

13. Millaista tukea saitte? / Miksi ette saaneet?

14. Kehittämideoita aloituskeskusteluun.

Tutustumiskäynti, vanhempi ja lapsi yhdessä

15. Kävittekö tutustumiskäynnillä päiväkodissa lapsenne kanssa?

- Kyllä
- En

16. Jos vastasitte kyllä niin montako kertaa kävitte? _____

17. Oliko se mielestänne?

- Liian vähän
- Sopivasti
- Liian paljon

18. Mitä odotuksia teillä oli tutustumiskäynneistä?

19. Toteutuivatko odotuksenne?

- Kyllä
- Joiltakin osin
- Ei

20. Kehittämideoita tutustumiskäynteihin?

Kiitos vastauksistanne!

Kyselylomake henkilökunnalle

Aloituskeskustelu

1. Montako aloituskeskustelua pidit? _____

2. Mitkä olivat odotuksesi aloituskeskustelulle?

3. Toteutuivatko odotukset?

- Kyllä
- Osittain
- Ei

4. Kauanko aloituskeskusteluun käytettiin aikaa?

- alle 30 min
- 30-60 min
- 60- 90 min
- yli 90 min

5. Oliko aloituskeskusteluun varattu aika mielestäsi

- Liian lyhyt
- Sopiva
- Liian pitkä

6. Oliko mielestäsi aloituskeskustelulle helppo löytää aikaa?

- Kyllä
- Ei

7. Jos vastasit edelliseen kysymykseen ei niin miksi?

8. Kerro kolme asiaa, mitkä koit tärkeimmiksi asioiksi aloituskeskustelussa.

9. Toiko aloituskeskustelu mielestäsi tukea lapsen päivähoidon aloitukseen?

Kyllä

Ei

10. Millaista tukea? / Miksi ei?

11. Koitko jonkun asian haastavaksi aloituskeskustelussa?

Kyllä

En

12. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä niin mitkä asiat?

13. Kehittämideoita aloituskeskusteluihin?

Tutustumiskäynnit, lapsi ja vanhempi yhdessä

14. Olivatko tutustumiskäynnit tarpeellisia?

Kyllä

Ei

15. Mitkä asiat olivat onnistuneita tutustumiskäynneissä?

16. Mitkä asiat olivat haasteellisia tutustumiskäynneissä?

17. Kehittämisiäideoita tutustumiskäynteihin?

Kiitos vastauksista!

Hyvät vanhemmat

Päivähoidon aloitus on suuri muutos niin lapselle kuin vanhemmallekin. Olemme Tyttölän päiväkodissa halunneet kiinnittää erityistä huomiota päivähoidon aloitukseen ja haluamme tehdä siitä lapselle mahdollisimman miellyttävän, tähän tarvitsemme teidän apuunne. Yhteinen keskustelu auttaa meitä ymmärtämään lastanne ja lapsenne tarpeita paremmin. Lapsellenne on valittu hänen tulevasta ryhmästä omahoitaja, joka on teihin yhteydessä ja sopii yhteisen aloituskeskustelun ajan. Toivomme, että aloituskeskustelu olisi ilman lasta, jos mahdollista. Näin teille mahdollistuu rauhallinen aika kysyä mieltä askarruttavista asioista.

Aloituskeskusteluun kannattaa varata aikaa noin tunti. Keskustelussa käymme läpi päivähoidon aloitusta; mitä se merkitsee lapsen ja perheen elämässä, käytännön asioista päiväkodissa ja päivärytmistä. Haluamme kuulla lapsenne luonteenpiirteistä, tavoista, tottumuksista, ruokailuun ja nukkumiseen ym. lapsellenne tärkeistä asioista. Teillä on myös mahdollisuus tutustua päiväkodin tiloihin. Aloituskeskustelussa sovimme myös varsinaisista tutustumiskäynneistä lapsen kanssa.

Ystävällisin terveisin

Karusellin henkilökunta

Hyvät vanhemmat

Päivähoidon aloitus on suuri muutos niin lapselle kuin vanhemmallekin. Olemme Tyttölän päiväkodissa halunneet kiinnittää erityistä huomiota päivähoiton aloitukseen ja haluamme tehdä siitä lapselle mahdollisimman miellyttävän, tähän tarvitsemme teidän apuunne. Yhteinen keskustelu auttaa meitä ymmärtämään lastanne ja lapsenne tarpeita paremmin. Päiväkodista ollaan teihin yhteydessä, jolloin sovitaan yhteinen aloituskeskustelu aika. Toivomme, että aloituskeskustelu olisi ilman lasta, jos mahdollista. Näin teille mahdollistuu rauhallinen aika kysyä mieltä askarruttavista asioista.

Aloituskeskusteluun kannattaa varata aikaa noin tunti. Keskustelussa käymme läpi päivähoiton aloitusta; mitä se merkitsee lapsen ja perheen elämässä, käytännön asioista päiväkodissa ja päivärytmistä. Haluamme kuulla lapsenne luonteenpiirteistä, tavoista, tottumuksista, ruokailuun ja nukkumiseen ym. lapsellenne tärkeistä asioista. Teillä on myös mahdollisuus tutustua päiväkodin tiloihin. Aloituskeskustelussa sovimme myös varsinaisista tutustumiskäynneistä lapsen kanssa.

Ystävällisin terveisin

Tyttölän päiväkoti

ALOITUSKESKUSTELUN RUNKO TYTTÖLÄN PÄIVÄKODISSA**1. PÄIVÄKODIN ARKI JA YLEISET TOIMINTATAVAT**

- Henkilökunta, päivärytmi, pienryhmätoiminta, tiedotus ym.

2. TÄRKEITÄ ASIOITA-LOMAKE

- Tärkeimpien asioiden läpi käyminen
- Lomake annetaan vanhemmille kotiin

3. VANHEMPIEN KUVAUS LAPSESTA JA VASUUN KIRJAAMINEN

- Keitä lapsen perheeseen kuuluu? (lapselle tärkeät henkilöt)
- Lapsenne luonteenpiirteitä ja kuinka hän ilmaisee tunteitaan? (iloa, kiukkoa)
- Kuinka lapsenne suhtautuu muihin aikuisiin ja lapsiin? (vierastaa, katselee ensin sivusta, ei vierasta, menee heti mukaan leikkeihin ym.)
- Miten lapsenne syö? (syökö itse, karkeaa vai hienoa ruokaa, vähän vai paljon, syökö kaikkea ym.)
- Miten lapsenne nukkuu? (unen tarve, nukkuuko sisällä vai ulkona, onko unilelua ym.)
- Lapsenne pukeminen ja vaatetus? (pukeeko itse, hikoileeko, paleleeko ym.)
- Lapsenne wc-käyttäytyminen? (onko vaipat käytössä, opetteleeko potalla käyntiä, käykö itsenäisesti wc:ssä, tarvitseeko apua ym.)
- Onko jokin asia tai tavara, joka on lapsellenne erityisen tärkeä?
- Mitä leikkejä lapsenne tykkää leikkiä? (minkälaisilla leluilla lapsenne leikkii)
- Mitä teette yhdessä lapsenne kanssa kotona?
- Lapsenne puheen sujuvuus? (onko sanoja, puhuu sujuvasti)
- Tykkääkö lapsenne kirjoista ja lukemisesta? (minkälaisista kirjoista, jaksako keskittyä kuuntelemaan mielestänne ikätasoon kuuluvia kirjoja)
- Tykkääkö lapsenne pelata erilaisia lauta- ja palapelejä? (mitä pelejä, monenko palan palapelejä ym.)

- Pitääkö lapsenne kädentaidoista? (piirtäminen, saksilla leikkaus, väritys, maalaaminen, muovailu)
- Pitääkö lapsenne liikkumisesta? (Konttaako, käveleekö, juokseeko, osaa-ko heittää palloa)
- Pitääkö lapsenne musiikista? (Laulatteko tai kuunteletteko musiikkia kotona, minkälaista musiikkia)
- Oletteko jostain asiasta huolissanne lapsestanne?
- Onko lapsenne ollut aikaisemmin kenenkään toisen hoidossa?
- Miten lapsenne kokee/ on kokenut, jos hän on/ ollut erossa teistä?

4. PÄIVÄHOIDON ALOITUS, MITÄ SE MERKITSEE LAPSELLE JA PERHEELLE?

- Ikävän tunteen hyväksyminen
- Voi olla syömis-, nukkumisvaikeutta tai kiukuttelua iltaisin. Lapsi voi olla myös vihainen vanhemmilleen.
- Avuksi voi tuoda esim. perheen kuvan, äidin huivin ym.

5. VANHEMPIEN PÄIVÄHOITOON LIITTYVÄT ODOTUKSET, AJATUKSET JA TUNTEET

- Millaisia odotuksia, ajatuksia ja tunteita teissä herää siitä, että lapsenne aloittaa päivähoidon?
- Oletteko huolissanne jostakin asiasta? Jos huolta on, mitä tukea toivotte päiväkotihenkilökunnalta?
- Millaisia toiveita teillä on yhteistyölle?
- Miten olette valmistaneet lastanne päivähoidon aloittamiseen?

6. TUTUSTUMISAJANKOHDAN SOPIMINEN

- Tutustumiskäynneistä suunnitelma
- Pehmeä lasku 2 viikkoa (hoidon aloitus, jos ei vanhempi mukana)
- Erilaisissa päivän tilanteissa tutustuminen (aamupala, aamutouhut, ulkoilu, nukkuminen ym.)

7. MUUTA

- Onko vielä jotain, mistä haluatte keskustella?

Tärkeitä asioita

- Puhelinnumerot:

p. 044 9061241	Johtaja Paula Kettunen
p. 050 3951810	Varajohtaja Kirsi Sievinen
p. 044 906 1255	Kuperkeikka ja Karuselli
p. 050 395 1523	Kärrynpyörä
p. 050 3958951	Keittiö

- Ilmoitathan lapsen poissaolosta ja syyn lapsen poissaolosta ryhmää. Erityisen tärkeää ilmoitus on erityisruokavalioisilla, ilmoitus on tehtävä klo 8.00 mennessä.

- Koulujen loma-ajat ovat päivystysaika ja silloin hoidon tarve kartoitetaan kyselyllä.

- Lapsen hoitopäivän pituus saa maksimissaan olla 10 tuntia.

- Jos toinen vanhemmista on kotona, hoitoaikasuositus on 8-15 välillä.

- Puolipäivähoidossa olevalla lapsella hoitopäivänpituus on alle 5 tuntia.

- Perhe voi tehdä maksusopimuksen, jos lapsella on läsnäolopäiviä kuukausittain 15 päivää. Hoitoajat ja -päivät on tuotava silloin kuunvaihteeseen mennessä. Lomakkeita löytyy ryhmien ilmoitustauluilta.

- Vanhemmat huolehtivat pääsääntöisesti lapsen tuomisen ja hakemisen päivähoidosta. Jos hakija on joku muu, on vanhempien ilmoitettava siitä henkilökunnalle.

- On tärkeää, että joku henkilökunnasta näkee, kun lapsi saapuu tai lähtee päiväkodista.

- Päiväkodin portin saa avata vain aikuinen. Aidan yli ei saa mennä ja portti tulee sulkea aina siitä kuljettaessa.

- On tärkeää pestä kädet päiväkotiin tultaessa sekä kotiin mentäessä.

- Aamulla ennen seitsemää tullaan sisälle Kuperkeikan ovesta.

- Klo 6.15-7.30 lapsia vastaanotetaan Kuperkeikassa ja iltapäivisin klo 16 jälkeen kovalla pakkasella tai sateella hoito on myös Kuperkeikassa.

- Kaikki lapset ovat vakuutettuja. Vakuutus kattaa hoitopäivän sekä suorat matkat kotoa päiväkotiin ja päiväkodista kotiin. Myös hoitopäivän aikana tapahtuvilla retkillä on vakuutus voimassa.

- Jos päiväkodissa sattuu lapselle tapaturma, ilmoitetaan vanhemmille mahdollisimman nopeasti. Jos tapaturma vaatii lääkärihoitoa, kuljetus tapahtuu taksilla tai ambulanssilla. Tapaturmasta täytetään päivähoidossa tapaturmailmoitus.

- Sairasta lasta ei voi tuoda päiväkotiin ja riittävä toipumisaika on tärkeää (esim. yksi kuumeeton päivä). Ilmoitus päiväkodille lapsen poissaolosta.

- Päiväkodista ilmoitetaan vanhemmille, jos lapsi sairastuu hoitopäivän aikana.

- Jos lapsella on peruslääkitys se hoidetaan kotona. Tarvittaessa annettavat lääkkeet tuodaan päivähoitoon alkuperäispakkauksissa, joista näkyy lapsen nimi ja annosteluohje. Päivähoito tarvitsee myös lapsen nimellä olevan re-

septin annettavasta lääkkeestä. Päivähoidossa täytetään myös erillinen kaavake lääkitsemisestä.

- Kaikki lapsen vaatteet ja jalkineet tulisi nimikoida.
- Lapsella tulisi olla mukana sisä- ja ulkovaatteet erikseen myös kesäaikaan.
- Lapset ovat sisällä sisätossuilla.
- Ulkoilemme myös sadesäällä, joten sadevaatteet ja kumisaappaat ovat tärkeitä. Sadevaatteet viedään perjantaisin kotiin pesuun.
- Varavaatteina on hyvä olla vähintään yksi vaatekerta lokerossa.
- Päiväkodille tulee ruoka terveystieteiden osastolta, ruokalista on ryhmien ilmoitustaululla ja Nokian Uutisissa.
- Eriyisruokavaliointiin tarvitsee lääkärin todistuksen ja keskustelu henkilökunnan ja keittiöhenkilökunnan kanssa on tärkeää. Muutoksista ilmoitus heti henkilökunnalle.
- Lapset saavat ksylitolipastillin jokaisen ruokailun jälkeen. 5€/syksy/kevät
- Vietämme lapsen synttäreitä päiväkodilla ilman makeis ym. tarjoiluja.

Päivähoidon aloitus Tyttölän päiväkodissa

1. Vanhemmille lähetettävä materiaali päivähoitopäätöksen mukana
2. Omahoitajan/työntekijän valinta ryhmästä
3. Soitto vanhemmille ja aloituskeskustelusta sopiminen
4. Aloituskeskustelu omahoitajan/työntekijän ja vanhemman/vanhempien kesken ja vasuun kirjaaminen
 - a. aloituskeskustelurunko
 - b. Tärkeät asiat -lomakkeen läpi käynti (annetaan vanhemmille)
 - c. tutustumiskäynneistä sopiminen (pehmeä lasku 2 viikkoa)
 - d. tutustumiskäynneistä kertominen (tavoite ja tarkoitus)
5. Tutustumiskäynnit eri aikoina päivästä (omahoitaja/työntekijä mukana, työvuorojen sopiminen työryhmässä)
6. Pehmeä lasku mahdollisuuksien mukaan

Päivähoitopäätöksen mukana lähetetään **vanhemmille kirje** lapsen ryhmästä riippuen, Karusellissa on omansa ja Kuperkeikka- ja Kärrynpyörä- ryhmässä omansa. Karuselliryhmässä henkilökunta keskustelee ja sopii lapselle omahoitajan. Kuperkeikka- ja Kärrynpyörä- ryhmässä sovitaan työntekijä, joka vastaa lapsen aloituskeskustelusta. **Valittu työntekijä** ottaa hyvissä ajoin ennen päivähoitopäätöstä yhteyttä perheeseen ja **sopii aloituskeskusteluajan**. Keskusteluun on hyvä varata noin tunti aikaa ja keskustelu käydään mahdollisuuksien mukaan ilman lasta. Jos molemmat vanhemmat eivät pääse keskusteluun, toivotaan paikalle se vanhempi, joka on ollut pääsääntöisesti lapsen kanssa ennen hoidon aloitusta.

Aloituskeskustelu käydään **aloituskeskustelun runkoa** apuna käyttäen. **Tärkeitä asioita -lomake** käydään läpi vanhemman kanssa ja annetaan se kotiin mukaan. Vanhemman kuvaus lapsesta ja sovitut asiat **kirjataan vasuun**, jonka vanhempi allekirjoittaa. Aloituskeskustelussa sovitaan myös vanhemman kanssa tutustumiskäynneistä. Kannustetaan vanhempia kahden viikon pehmeään laskuun mahdollisuuksien mukaan. Tutustumiskäynneistä kerrotaan sen tavoitteet ja tarkoitus. Vanhemmalle kerrotaan, että lapselle on hyvä kertoa kotona päiväkodista ja työntekijästä, joka oli

aloituskeskustelussa mukana. Vanhemmalle kerrotaan myös, että sama työntekijä, joka on ollut aloituskeskustelussa, on myös mukana ainakin ensimmäisellä tutustumiskerralla. Aloituskeskustelun lopuksi voidaan esitellä ja kiertää vanhemman kanssa päiväkodin tilat.

Tutustumiskäynnit on hyvä sopia niin, että sama työntekijä, joka on ollut aloituskeskustelussa vanhemman kanssa, on tutustumiskäyntien aikana paikalla ja vastaanottamassa lasta. Sovitut tutustumiskäyntikerrat merkataan ryhmän kalenteriin ja sovietaan ryhmän henkilökunnan kesken tarvittavat työvuoromuutokset. Tutustumiskäyntien tarkoituksena on, että vanhempi tutustuu yhdessä lapsen kanssa päiväkotiin ensin lyhyempiä ja sitten pidempiä aikoja. Pehmeän laskun aikana lapsi jää vähitellen pieniksi ajoiksi ilman vanhempaansa hoitoon. Tutustumiskäynnit on hyvä sopia eri aikoihin päivästä, jolloin lapsi ja vanhempi näkee päivän erilaiset toiminnot päiväkodissa. Riippuen lapsesta, hänen luonteestaan ja temperamentistään, lapsi voi katsella rauhassa päiväkodin touhuja ja vähitellen osallistua omaa tahtiaan toimintaan mukaan.

Hyvät vanhemmat

Päivähoidon aloitus on suuri muutos niin lapselle kuin vanhemmallekin. Olemme halunneet kiinnittää erityistä huomiota päivähoidon aloitukseen ja haluamme tehdä siitä lapselle mahdollisimman miellyttävän, tähän tarvitsemme teidän apuanne. Yhteinen keskustelu auttaa meitä ymmärtämään lastanne ja lapsenne tarpeita paremmin. Toivomme, että voisitte varata ensimmäisen tutustumisajan ryhmän hoitajalta, ilman lasta, jos mahdollista. Tällä kertaa keskustelemme päivähoidon aloituksesta, käytännöistä, lapsenne tavoista ja tottumuksista. Samalla sovimme varsinaisista tutustumispäivistä.

Terveisin Tyttölän päiväkodin henkilökunta